

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง : มุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี
และผู้จัดการงานสอบบัญชี

นางสาวนลินรัตน์ เด่นดอนทราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6271-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS ASSOCIATED WITH BEHAVIORS THAT REDUCE AUDIT QUALITY : THE ASSISTANT
AUDITORS' AND AUDIT MANAGERS' PERSPECTIVES

Miss Narinrat Dendonsai

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6271-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชี
	ลดลง : มุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี
โดย	นางสาวนลินรัตน์ เด่นดอนทราย
สาขาวิชา	การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจิด หาว์ตร

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตฤชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจิด หาว์ตร)

..... กรรมการ

(นายชวลา เทียนประเสริฐกิจ)

สถาบันบัญชีและการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นลินรัตน์ เเด่นคอนทราย : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง : มุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี. (FACTORS ASSOCIATED WITH BEHAVIORS THAT REDUCE AUDIT QUALITY : THE ASSISTANT AUDITORS' AND AUDIT MANAGERS' PERSPECTIVES) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจิด หาว์ตร, 117 หน้า. ISBN 974-17-6271-2.

งบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบและรายงานการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีจะให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ และปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ คุณภาพงานสอบบัญชี งานวิจัยหลายงานที่ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้คุณภาพของงานสอบบัญชีแตกต่างกันพบว่าสาเหตุที่สำคัญคือ พฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ซึ่งหมายถึง การที่ผู้สอบบัญชีไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการตรวจสอบอย่างเหมาะสม จึงเป็นเหตุให้งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยอันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยศึกษาในมุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถาม

ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่าลักษณะของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่เกิดขึ้นมากที่สุด 3 ลักษณะแรกคือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ และการไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมดังกล่าวและปัจจัยต่างๆ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงมากที่สุดคือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอและการรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์รองลงมาคือ การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาและการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชีควรนำปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ไปพิจารณาและปรับปรุงการทำงานเพื่อให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวน้อยที่สุด

ภาควิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

448 22752 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEYWORD : BEHAVIORS THAT REDUCE AUDIT QUALITY, AUDITOR

NARINRAT DENDONSAI : FACTORS ASSOCIATED WITH BEHAVIORS THAT REDUCE.AUDIT QUALITY : THE ASSISTANT AUDITORS' AND AUDIT MANAGERS' PERSPECTIVES. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR PRACHIT HAWAT, Ph.D., 117 pp. ISBN 974-17-6271-2.

The extent to which audited financial statements and audit reports are beneficial to their users depend on various factors. One of the most important factors is audit quality. A number of studies on the causes of variation in audit quality have shown that behaviors that reduce audit quality (RAQ), which refer to auditors' failures to properly execute audit steps, is one of such factors. Therefore, this study focused on factors associated with behaviors that reduce audit quality from the perspectives of assistant auditors and audit managers of audit firms with SEC-approved auditors. Questionnaires were used as data collection tool.

This research shows that three most frequently mentioned RAQ behavior is under-reporting of time spent on audit work, increasing tolerant level in order to bypass certain errors, and failing to investigate relevant and technical accounting issues. The correlation test at 0.05 significant level shows that the most significant factors associated with the RAQ behaviors are sufficient training and perceived effectiveness of audit review procedures. The second most significant factors are time pressure and the perceived unnecessary audit procedures. The least significant factor is need for achievement. Therefore, audit firms should consider these factors in order to minimize RAQ behaviors.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department.....AccountancyStudent's signature.....

Field of study.....Accounting..... Advisor's signature.....

Academic year2004.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากหลายๆ ท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจิต หาว์ตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทางการวิจัย ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย ประธานกรรมการ และคุณชวลา เทียนประเสริฐกิจ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำต่างๆ เพื่อปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ที่คอยให้กำลังใจ ห่วงใยและให้การสนับสนุนตลอดมา และเพื่อนๆ ทั้งเพื่อนที่ร่วมศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ปริญญาโท และเพื่อนร่วมงาน ที่คอยช่วยเหลือและดูแลอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
สมมติฐานของงานวิจัย.....	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ลำดับขั้นตอนในการเสนอการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร.....	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น.....	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	40
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง.....	44

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพ งานสอบบัญชีลดลง.....	60
ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	78
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	95
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย.....	104
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	104
รายการอ้างอิง.....	106
ภาคผนวก.....	109
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	117

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสำนักงานสอบบัญชี.....	30
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	41
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของอายุของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	41
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	42
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชีของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	42
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของลักษณะของสำนักงานสอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง.....	43
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของจำนวนลูกค้าที่ได้สอบบัญชีในปีที่ผ่านมาของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	43
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของชั่วโมงในการทำงานโดยเฉลี่ยต่อวันในช่วงก่อน ส่งงบการเงินประจำปีของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	44
ตารางที่ 4.8 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชี ลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม.....	45
ตารางที่ 4.9 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชี ลดลงของกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ได้ทำการประเมินพฤติกรรมของ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม.....	48
ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงาน สอบบัญชีลดลงระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับผู้จัดการงานสอบบัญชีด้วยค่า สถิติ t-Test.....	51
ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชี ลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 จำแนกตามลักษณะ ของพฤติกรรม.....	53
ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชี ลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ จำแนกตาม ลักษณะของพฤติกรรม.....	56

ตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงาน สอบบัญชีลดลงระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ในสำนักงานบัญชีอื่นๆ ด้วยค่าสถิติ t-Test.....	59
ตารางที่ 4.14 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้ วัดถึงการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ.....	62
ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของลักษณะเฉพาะตัวของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึง ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี.....	63
ตารางที่ 4.16 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้ วัดถึงการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา.....	65
ตารางที่ 4.17 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้ วัดถึงการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบาง ขั้นตอนไม่จำเป็น.....	69
ตารางที่ 4.18 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้ วัดถึงการรับรู้ถึงควมมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี.....	71
ตารางที่ 4.19 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้ วัดถึงการที่ผู้สอบบัญชีรู้สึกว่าผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงาน ที่ต้องทำ.....	73
ตารางที่ 4.20 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้ วัดถึงการศึกษาดังข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน.....	75
ตารางที่ 4.21 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีคิดว่ามีผล ต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง.....	77
ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง และปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง.....	79
ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบค่า KMO และ Bartlett Test of Sphericity ของกลุ่ม ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี.....	81
ตารางที่ 4.24 ค่า Eigenvalue ร้อยละความแปรปรวนที่อธิบายได้โดยกลุ่มปัจจัย และร้อยละความแปรปรวนสะสมของแต่ละกลุ่มปัจจัย ของกลุ่มผู้ช่วย ผู้สอบบัญชี.....	82

ตารางที่ 4.25 เมทริกซ์น้ำหนักปัจจัยของตัวแปรบนกลุ่มปัจจัยหลังจากการหมุนแกน (Rotate Component Matrix) ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม RAQ ของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชี.....	83
ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ระหว่างพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y) และกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis – Stepwise) ระหว่างพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง.....	92

แผนภาพที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สอบบัญชี
ที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง.....5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 (มาตรา 11) ได้ระบุว่า ผู้สอบบัญชีมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการสอบบัญชี คือ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงิน ว่าได้จัดทำขึ้นในสาระสำคัญเป็นไปตามแม่บทการบัญชีในรายงานทางการเงินหรือไม่ และผู้สอบบัญชีจะต้องให้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่า งบการเงินโดยรวมไม่ได้แสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลสุดท้ายที่ได้คือ ผู้สอบบัญชีจะต้องให้ความเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของงบการเงิน โดยมีผู้ใช้งบการเงินเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

งบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบและรายงานการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีจะให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ประการ และประการที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงก่อนการใช้สารสนเทศจากการตรวจสอบ (หรืออาจรวมไปถึงการพิจารณาเลือกผู้สอบบัญชีหรือสำนักงานสอบบัญชี หากผู้พิจารณาเป็นผู้ที่จะต้องรับการตรวจสอบ) คือ *คุณภาพงานสอบบัญชี* นั่นเอง โดยคุณภาพของงานสอบบัญชี คือ ความน่าจะเป็นร่วมระหว่าง (1) การที่ตรวจพบข้อผิดพลาดในงบการเงิน (2) การที่ผู้สอบบัญชีจะรายงานข้อผิดพลาดดังกล่าว โดยความน่าจะเป็นดังกล่าวนี้ เป็นความน่าจะเป็นที่ประเมินโดยผู้ใช้งบการเงิน ทั้งนี้ความน่าจะเป็นของการที่ผู้สอบบัญชีจะตรวจพบข้อผิดพลาดในงบการเงินจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชี แผนการสอบบัญชี หรือขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบ เป็นต้น (สมชาย สุภัทรกุล 2542) ซึ่งจากงานวิจัยหลายๆ ชิ้นที่ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีของแต่ละงานแตกต่างกันออกไปนั้น ต่างก็พบว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุด คือ พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (*behaviors that reduced audit quality* หรือที่เรียกย่อๆ ว่า RAQ) ของผู้สอบบัญชี

พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง หมายถึง การที่ผู้สอบบัญชีไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการตรวจสอบอย่างเหมาะสม (Malone and Roberts, 1996) ดังนั้นหากผู้สอบ

บัญชีหรือสำนักงานสอบบัญชีต้องการควบคุมหรือเพิ่มคุณภาพงานสอบบัญชีก็จะต้องลดพฤติกรรมดังกล่าวลง

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาถึงปัจจัยอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าว ตลอดจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่จะศึกษาถึงกับลักษณะพฤติกรรมที่ได้กล่าวภายใต้สภาพแวดล้อมของงานสอบบัญชีในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้คาดหวังไว้ว่าเมื่อทราบลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรแล้ว ย่อมจะทำให้ผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยเอื้อต่อการสร้างแนวทางในการควบคุมและปรับปรุงคุณภาพงานสอบบัญชีด้วยการลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวลงได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มุ่งทำการศึกษาถึง

1. ลักษณะของพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพของงานสอบบัญชีลดลงภายใต้สภาพแวดล้อมของการสอบบัญชีในประเทศไทยว่ามีแบบใดบ้าง แตกต่างจากที่พบในงานวิจัยในอดีตหรือไม่
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่จะศึกษาถึงกับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมเหล่านั้น รวมถึงผลกระทบจากปัจจัยดังกล่าวต่อการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงซึ่งจะพิจารณาจากทั้งมุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditor) และผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager) โดยในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานของงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามและสมมติฐานของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

■ ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ
2. ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี
3. การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา
4. การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น
5. การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี
6. การรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ
7. ประสบการณ์การทำงานสอบบัญชี
8. การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

■ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพของงานสอบบัญชีลดลง (RAQ behaviors)

สำหรับสมมติฐานของงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดไว้จำนวน 8 ข้อดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 : การฝึกอบรมอย่างเพียงพอมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สมมติฐานที่ 2 : ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สมมติฐานที่ 3 : การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่ 4 : การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่ 5 : การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

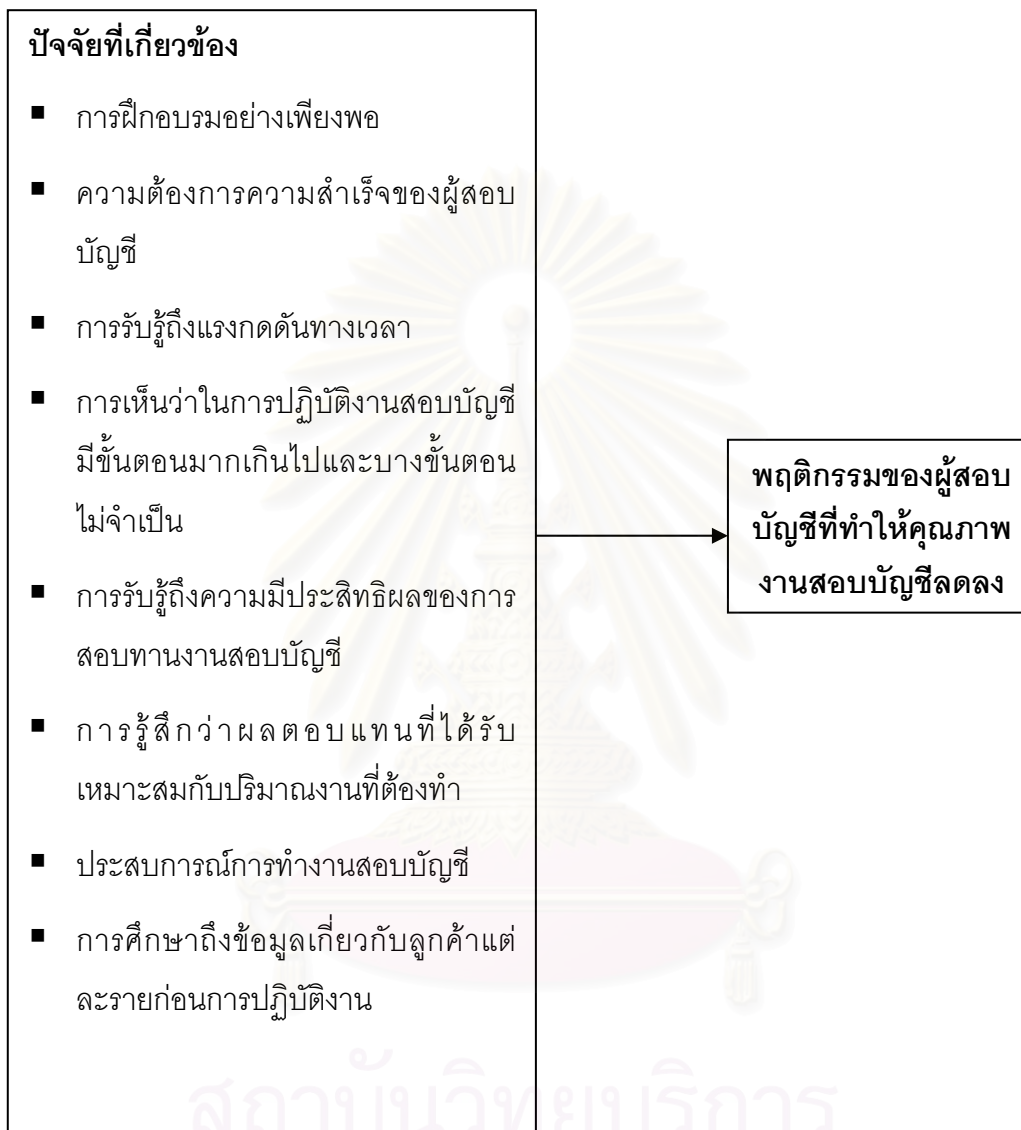
สมมติฐานที่ 6 : การรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สมมติฐานที่ 7 : ประสบการณ์การทำงานสอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สมมติฐานที่ 8 : การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผู้วิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1.1 แผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพของงานสอบบัญชีลดลง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

“ผู้สอบบัญชี” (auditor) หมายถึง ผู้ตรวจสอบงานทางการบัญชี ซึ่งจัดทำโดยบุคคลอื่น

“มาตรฐานการสอบบัญชี” (audit standards) หมายถึง มาตรฐานเพื่อให้ผู้สอบบัญชีใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน และเพื่อที่จะทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีที่ตนตรวจสอบได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมต่างๆ ของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ได้ศึกษากับพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชี โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการควบคุมและปรับปรุงคุณภาพงานสอบบัญชี โดยการลดการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเบื้องต้นในการจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ในอดีตที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interviews) เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาและข้อมูลเพิ่มเติมที่จะนำมาใช้ในการออกแบบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditor) จำนวน 4 คน และผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager) จำนวน 4 คน
3. การออกแบบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสำหรับผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและแบบสอบถามสำหรับผู้จัดการงานสอบบัญชี ให้แต่ละกลุ่มประชากรตอบกลุ่มละ 5 คนเพื่อเป็นการทดสอบและนำแบบสอบถามนั้นมาแก้ไข รวมทั้งปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากขึ้น
4. การจัดส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปยังสำนักงานสอบบัญชี ทั้ง 19 แห่งที่เป็นประชากรของงานวิจัยตามจำนวนที่ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยผู้วิจัย

ได้แนบของสำหรับการส่งกลับซึ่งติดแถมปีเรียบร้อยแล้วกับแบบสอบถามทุกชุดเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

5. การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปแบบ SPSS เข้ามาช่วยในการประมวลผล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

ลำดับขั้นตอนในการเสนอการวิจัย

บทที่ 1 กล่าวถึง บทนำ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการทำวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขต สมมติฐานในการวิจัย รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่างๆ ของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัย โดยมีการอธิบายถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ

บทที่ 4 อธิบายถึงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายถึงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและสามารถแยกพิจารณาได้ 2 ประเด็น ได้แก่

1) พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง หรือพฤติกรรม RAQ (Behaviors that Reduce Audit Quality (RAQ))

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรม RAQ

2.1) การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ

2.2) ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี

2.3) การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา

2.4) การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น

2.5) การรับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี

ซึ่งในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง หรือพฤติกรรม RAQ (Behaviors that Reduce Audit Quality (RAQ))

จากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ พบว่า งานวิจัยในต่างประเทศหลายชิ้นที่ทำการศึกษาถึงลักษณะของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (RAQ Behavior) ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างมีสาระสำคัญ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง พฤติกรรม RAQ คือ พฤติกรรมที่ผู้สอบบัญชีได้กระทำขณะปฏิบัติงานสอบบัญชี ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมหลักฐานและข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินลดลงอย่างไม่เหมาะสม โดยพฤติกรรมต่างๆ ดังกล่าว ได้แก่

(1) การละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน (*premature sign-off*) (Alderman and Deitrick, 1982; Waggoner and Cashell, 1991; Raghunathan, 1991; Azad, 1994; Kaplan, 1995; Malone and Roberts, 1996; Otley and Pierce, 1996a, 1996b; Recker, Wheeler and Wing, 1997) ซึ่งหมายถึงการที่ผู้สอบบัญชีไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งในการสอบบัญชีและไม่ได้ใช้การตรวจสอบโดยวิธีอื่นทดแทน (Otley and Pierce, 1996b) ในทางปฏิบัตินั้น พฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้สอบบัญชีได้ลงชื่อว่าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของการสอบบัญชีที่จำเป็นต้องทำแล้ว แม้ว่าการสอบบัญชีขั้นตอนนั้นจะยังไม่สมบูรณ์หรือยังไม่ครบถ้วนก็ตาม ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีค่อนข้างมาก เนื่องจากผลที่ได้จากการสอบบัญชีจะถูกนำไปใช้ในการสรุปขั้นสุดท้ายก่อนการออกความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชี

(2) การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม (Coram, Ng and Woodliff, 2002) ซึ่งผลจากการกระทำดังกล่าวจะทำให้ตัวอย่างที่ได้ทำการสุ่มนั้นไม่เพียงพอและอาจไม่เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับประชากร รวมทั้งอาจนำไปสู่การสรุปผลการตรวจสอบที่ผิดพลาดได้

(3) การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน (*superficial reviews of client documents*) (Malone and Roberts, 1996; Otley and Pierce, 1996a, 1996b)

(4) การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย (*failed to pursue questionable items*) (Malone and Roberts, 1996)

(5) การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม (*failing to investigate a relevant issue / research a technical accounting or auditing issue*) (Malone and Roberts, 1996; Otley and Pierce, 1996a) ซึ่งทั้งนี้อาจรวมถึงการไม่ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี

(6) การยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี (*accepting weak client explanation*) (Malone and Roberts, 1996; Otley and Pierce, 1996a, 1996b; Coram, Ng and Woodliff, 2002)

(7) การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง (*under-reporting audit time*) (Azad, 1994; Otley and Pierce, 1995, 1996b) การปฏิบัติดังกล่าวจะเกิดขึ้นเมื่อผู้สอบบัญชีทำการสอบบัญชีของลูกค้า แต่ไม่ได้คิดระยะเวลาในการทำงาน

บางส่วนเข้าเป็นชั่วโมงในการปฏิบัติงานสอบบัญชี ซึ่งแม้ว่าพฤติกรรมเหล่านี้จะไม่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีโดยทันทีแต่การกระทำดังกล่าวนี้จะทำให้เวลาที่ถูกบันทึกในการทำงานน้อยกว่าความเป็นจริง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังการวางแผนงบประมาณระยะเวลาการทำงานในการสอบบัญชีครั้งต่อไป คือ ระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติงานอาจน้อยจนไม่สามารถปฏิบัติได้ในความเป็นจริง อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (RAQ Behavior)

จากการศึกษาของ Alderman และ Deitrick (1982) พบว่า 67% ของกลุ่มผู้สอบบัญชีทั้งหมดที่ได้ศึกษายอมรับว่าได้นำงานกลับไปทำที่บ้านและไม่ได้นำเวลาเหล่านั้นมารายงานเป็นชั่วโมงการทำงาน ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้มักจะเกิดขึ้นกับผู้สอบบัญชีทุกระดับของสำนักงานสอบบัญชี แต่จะเกิดขึ้นบ่อยกับผู้สอบบัญชีระดับ senior และ semi-senior และบ่อยครั้งที่เหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นเนื่องจากการร้องขอจากผู้จัดการงานสอบบัญชีให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญช้นำงานกลับไปทำที่บ้านและไม่นำเวลามารายงานเป็นชั่วโมงการทำงาน ซึ่งผลของการกระทำดังกล่าวนี้ ส่งผลให้เกิดการตั้งงบประมาณระยะเวลาในการสอบบัญชีน้อยเกินไปจนไม่อาจปฏิบัติงานได้จริงและนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในที่สุด

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรม RAQ

2.1) การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ

ในการปฏิบัติงานสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งหากผู้สอบบัญชีขาดความรู้ความสามารถดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรม RAQ ซึ่งจากการศึกษาถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วนของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลให้คุณภาพของงานสอบบัญชีลดลงของ Reckers, Wheeler และ Wing (1997) โดยมีผู้สอบบัญชีอาวุโสของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ระดับนานาชาติแห่งหนึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน คือ การขาดการฝึกอบรมอย่างเพียงพอของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการตั้งสมมติฐานว่า

H1 : การฝึกอบรมอย่างเพียงพอมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

2.2) ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี (need for achievement)

บุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จ (need for achievement) สูง คือ ผู้ที่มีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายที่ยากและท้าทายต่อความสามารถมากกว่าบุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จที่น้อยกว่า

Herrell และ Stahl (1984) ศึกษาเกี่ยวกับการนำทฤษฎีความต้องการของ McClelland (McClelland's trichotomy of needs theory) มาใช้ในการพิจารณาถึงความพึงพอใจในงานและผลการปฏิบัติงานของผู้มีวิชาชีพในสำนักงานสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่าความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการปฏิบัติงานและระดับผลงานที่ได้รับการประเมินจากหัวหน้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีที่มีความต้องการความสำเร็จสูงจะมีระดับผลงานที่ดี ต่อจากนั้น Herrell และ Stahl ได้นำระดับผลงานมาเป็นตัวสรุปถึงการมีพฤติกรรม RAQ และได้ผลสรุปว่าผู้สอบบัญชีที่มีความต้องการความสำเร็จสูงจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม RAQ น้อย สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา คือ

H2 : ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

2.3) การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา (perceived time pressure)

ในปัจจุบันผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชีมีเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งส่งผลให้การแข่งขันมีมากขึ้น และส่งผลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่ถูกกำหนดไว้ที่ระดับที่ลูกค้าสามารถยอมรับได้ ดังนั้น สำนักงานบัญชีส่วนใหญ่จะทำการลดต้นทุนแทน เพื่อเป็นการเพิ่มกำไรให้แก่กิจการ สำหรับงานสอบบัญชีนั่น เป็นงานที่เกิดขึ้นได้จากการอาศัยแรงงานในการทำงาน ต้นทุนที่สำคัญที่สุดในการทำงานคือชั่วโมงการทำงานของผู้สอบบัญชี จึงอาจกล่าวได้ว่าการควบคุมต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือการควบคุมเวลาในการทำงาน ดังนั้นเพื่อให้ได้กำไรตามที่ได้อ้างอิงไว้ สำนักงานสอบบัญชีอาจกำหนดงบประมาณทางด้านเวลาในการทำงานสำหรับลูกค้าแต่ละรายให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยไม่ได้คำนึงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานจริงของผู้สอบบัญชีว่าจะปฏิบัติงานได้เสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ ซึ่งหากมีการทำงานเกินกว่าระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ หัวหน้างานหรือผู้จัดการงานสอบบัญชีอาจเกิดความไม่พอใจ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ในหลายๆ สำนักงานสอบบัญชีมักจะใช้การปฏิบัติงานได้เสร็จตามงบประมาณเวลาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลงานการทำงานของผู้สอบบัญชีด้วย ซึ่งจากงานวิจัย

ในอดีตหลายๆ ขึ้นพบว่า เมื่อมีการนำงบประมาณเวลาในการทำงานและเวลาในการทำงานจริงมาเป็นเป็นตัวควบคุมและประเมินผลการทำงาน มักจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงเสมอ จากเหตุผลที่ได้กล่าวในข้างต้นทำให้ผู้สอบบัญชีมักจะได้รับแรงกดดันทางเวลา (time pressure) อยู่เสมอๆ โดยเฉพาะช่วงใกล้ส่งงบการเงินประจำปี ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้สอบบัญชีจะต้องทำงานหนักมากเป็นพิเศษ

สิ่งที่เกิดขึ้นนี้อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยอาจไม่เห็นหรือค้นพบได้ในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชีต่างๆ จึงต้องรับภาระในการวางระบบการควบคุมต้นทุนอย่างชัดเจน แต่ต้องยังคงรักษาคุณภาพงานสอบบัญชีไว้ให้ได้ด้วย

จากงานศึกษาในอดีตของ Kelly และ Margheim (1990) พบว่า 55% ของผู้สอบบัญชีที่เป็นกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษารู้สึกว่าการทำงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ นั้นมีความสำคัญมากในการปฏิบัติงาน ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีบางกลุ่มที่เห็นว่าได้มีการให้ความสำคัญกับการทำงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้มากจนเกินไป การที่สำนักงานสอบบัญชีให้ความสำคัญกับการทำงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ทางการบริหารสำนักงานนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่การให้ความสำคัญมากจนเกินไปอาจเป็นปัจจัยให้เกิดพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง นอกจากนั้นแรงกดดันเหล่านี้ยังส่งผลให้เกิดการลาออกจากงานอีกด้วย

จากการศึกษาในหลายๆ ประเทศในอดีตพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ของการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงคือ การรับรู้ถึงแรงกดดันทางด้านเวลาของผู้สอบบัญชี โดยจะพบได้จากผลการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วจำนวน 9 บทความดังต่อไปนี้

Waggoner และ Cashell (1991) ได้ศึกษาผลกระทบของแรงกดดันทางด้านเวลาต่อผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่าระยะเวลาที่กำหนดให้ในการปฏิบัติงานมีผลต่อจำนวนรายการที่ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบได้ และผู้สอบบัญชีอาจปฏิบัติงานได้ดีขึ้นหากถูกกำหนดให้ปฏิบัติงานภายใต้แรงกดดันทางด้านเวลาที่เหมาะสม ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชีควรจัดสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานให้เหมาะสม เช่น กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง เน้นให้ผู้สอบบัญชีตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพงานสอบบัญชี และจัดให้มีเทคนิคการสอบทานงานสอบบัญชีที่จะทำให้ตรวจพบพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน (premature sign-off)

Azad (1994) ศึกษาถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในงานตรวจสอบภายในโดยได้มุ่งศึกษาถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน (premature sign-off) และการรายงานถึงระยะเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าความเป็นจริง (under-reporting audit time) ซึ่งเกิดจากการมีแรงกดดันทางเวลา โดยผลการศึกษาพบว่า สองในสามของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามยืนยันว่าระยะเวลาที่ถูกกำหนดไว้ในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ในขณะที่ร้อยละ 78 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ระยะเวลาที่ถูกกำหนดไว้ในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งจำเป็นที่จะใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของทั้งแผนกตรวจสอบภายในและตัวผู้ตรวจสอบภายในเอง อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 40 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสมเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงาน

Raghunathan (1991) ศึกษาถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วนของผู้สอบบัญชี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและพบว่าสาเหตุสำคัญของการเกิดพฤติกรรมดังกล่าวคือ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ถูกจำกัด และยังพบอีกว่าผู้ที่มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมนี้มากที่สุดคือ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโส (senior) นอกจากนี้ Raghunathan ยังได้แนะนำให้สำนักงานสอบบัญชีให้ความสำคัญกับการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ

Lee (2002) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการคำนึงถึงผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจ แรงกดดันทางด้านเวลา และการสอบบัญชีอย่างผิดปกติ (irregular auditing) ของผู้ปฏิบัติงานซึ่งส่งผลให้งานสอบบัญชีผิดพลาด ผลจากการศึกษาพบว่าสำนักงานสอบบัญชีมักจะให้ผู้ฝึกงาน (trainee) ทำการตรวจสอบเน้นเฉพาะรายการที่เคยเกิดความผิดพลาด เพื่อเป็นการลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและเพิ่มผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจให้กับสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งการกระทำเหล่านี้ส่งผลให้คุณภาพของงานสอบบัญชีลดลง

Coram, Ng และ Woodliff (2002) ได้ทำการศึกษาถึงแรงกดดันทางด้านเวลาที่จำกัดและความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดในงานที่ทำต่อผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีในด้านของพฤติกรรม RAQ โดยพิจารณาได้จาก 3 พฤติกรรม คือ การไม่เลือกรายการที่ควรตรวจสอบเป็นตัวอย่างไม่การสอบบัญชี การยอมรับหลักฐานที่ได้จากการสอบบัญชีที่ไม่ชัดเจนและน่าสงสัย และการตรวจสอบรายการไม่ครบถ้วนตามตัวอย่างที่ถูกสุ่มมา โดยผู้ศึกษาได้ทำการทดลองกับ

ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโส (senior) เนื่องจากได้พิจารณาว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโสมีความเป็นไปได้ที่จะมีพฤติกรรม RAQ ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ได้รับแรงกดดันจากการพิจารณาถึงต้นทุนและคุณภาพของงานจากการประเมินผลของสำนักงานสอบบัญชีด้วย ผลจากการศึกษาพบว่าในสภาพที่มีแรงกดดันทางด้านเวลาสูง ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโสมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม RAQ เมื่อความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดในงานมีน้อย อีกทั้งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโสยังมีการใช้ดุลพินิจในทางวิชาชีพ (professional judgement) ในการพิจารณาเพื่อลดขั้นตอนการตรวจสอบลงเมื่อได้รับแรงกดดันทางด้านเวลาด้วย ผู้ศึกษาจึงได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีนั้นผู้สอบบัญชีไม่ควรได้รับแรงกดดันทางด้านเวลามาก เพื่อเป็นการควบคุมการเกิดพฤติกรรมดังกล่าวให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่ให้เกิดขึ้นเลย

Alderman และ Deitrick (1982) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ถึงแรงกดดันทางด้านเวลาและการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้เป็นหุ้นส่วนของสำนักงานสอบบัญชี (partner) จำนวน 101 คน ผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager) 169 คน ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโส (senior auditor) จำนวน 202 คน และผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชี (audit staff) จำนวน 620 คน ของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 8 แห่ง (Big Eight) โดยข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้จากแบบสอบถามแบ่งออกเป็นสามส่วนคือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสอบบัญชี ระยะเวลาที่ถูกกำหนดสำหรับการปฏิบัติงาน และการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ผลจากการศึกษาพบว่าการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วนในบางครั้งเกิดขึ้นจากแรงกดดันทางด้านเวลาที่จำกัดและมักจะเกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้สอบบัญชีทำการทดสอบและประเมินผลการควบคุมภายในของบริษัทที่รับการตรวจสอบ

Otley และ Pierce (1996) ศึกษาเกี่ยวกับแรงกดดันทางด้านเวลาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี โดยได้พิจารณาถึงปัจจัย 3 ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับระยะเวลาที่ถูกจำกัดในการสอบบัญชี ปัจจัยทั้ง 3 ได้แก่ การรับรู้ของลูกค้านี้เกี่ยวกับระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในการสอบบัญชี การรับรู้ถึงขั้นตอนการสอบบัญชีภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการสอบบัญชี และระดับของการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการกำหนดระยะเวลา ผลจากการศึกษาพบว่าการรับรู้ของลูกค้านี้เกี่ยวกับระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในการสอบบัญชีจะส่งผลกระทบต่อแรงกดดันทางด้านเวลาที่จำกัดในการสอบบัญชี และการที่ผู้สอบบัญชีจะต้องทำงานให้เสร็จภายในกำหนดจะส่งผลกระทบต่อแรงกดดันทางด้านเวลาในการสอบบัญชีน้อยที่สุด

McDaniel (1990) ได้ศึกษาว่าแรงกดดันทางด้านเวลาและโครงสร้างแผนงานสอบบัญชีมีผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีหรือไม่และอย่างไร โดยได้ทดลองกับผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชี 179 คน จากสำนักงานสอบบัญชีแห่งหนึ่ง ตัวแปรอิสระของการศึกษาคือแรงกดดันทางด้านเวลา และโครงสร้างแผนงานสอบบัญชี ซึ่งแรงกดดันทางด้านเวลาจะวัดจากเวลาที่ใช้ในการทดลองซึ่งกำหนดไว้ 4 ระดับ และได้แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างแผนงานสอบบัญชีอย่างชัดเจนและกลุ่มที่ไม่มีโครงสร้างแผนงานสอบบัญชี ตัวแปรตามของการศึกษาคือ ความมีประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิภาพ และความสม่ำเสมอของงานสอบบัญชี ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า การเพิ่มแรงกดดันทางด้านเวลาจะทำให้ประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีลดลง และกลุ่มตัวอย่างที่มีโครงสร้างแผนงานสอบบัญชีอย่างชัดเจนจะมีความสม่ำเสมอของงานสอบบัญชีมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีโครงสร้างแผนงานสอบบัญชีในแต่ละระดับของเวลาที่ใช้ในการทดลอง

Kelley, Marghiem และ Pattison (1997) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของแรงกดดันทางด้านเวลาของผู้สอบบัญชี โดยศึกษาจากผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโส (senior auditor) และผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชี (audit staff) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างแรงกดดันจากวันกำหนดส่งงาน (time deadline pressure) กับแรงกดดันของระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ใน การปฏิบัติงาน (time budget pressure) ผลจากการสำรวจพบว่าทั้งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโสและผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีต่างรู้สึกถึงแรงกดดันจากวันกำหนดส่งงานมากกว่าแรงกดดันของระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ใน การปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามทั้งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาวุโสและผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีต่างก็เห็นว่าแรงกดดันของระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ใน การปฏิบัติงานมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับการลดลงของคุณภาพงานสอบบัญชีและความพึงพอใจในหน้าที่งานของผู้สอบบัญชีที่น้อยลง

จากงานวิจัยต่างๆ ที่ได้รวบรวมมา พบว่ามีผลการศึกษาในสองทิศทาง นั่นคือ มีงานวิจัยของ Waggoner และ Cashell (1991) ที่สรุปว่าเมื่อมีแรงกดดันทางด้านเวลาที่เหมาะสมแล้ว ผู้สอบบัญชีจะสามารถปฏิบัติงานได้ดี นั่นคือผู้สอบบัญชีจะมีพฤติกรรม RAQ น้อย แต่ งานวิจัยอีก 8 งานที่เหลือได้ศึกษาแล้วพบว่า เมื่อผู้สอบบัญชีได้รับแรงกดดันทางเวลาผู้สอบบัญชีจะมีพฤติกรรม RAQ มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาให้แรงกดดันทางเวลาเป็นตัวแปรหนึ่งที่จะใช้ศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทดสอบว่าในสภาพแวดล้อมงานสอบบัญชีในประเทศไทย แรงกดดันทางเวลา และการเกิดพฤติกรรม RAQ จะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่และเป็นไปในทิศทางใด โดยตั้งสมมติฐานว่า

H3 : การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

2.4) การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น

Raghunathan (1991), Kaplan (1995) และ Azad (1994) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการละเว้นไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการสอบบัญชีที่จำเป็นอย่างครบถ้วน (premature sign-off) พบว่าเกิดจากการที่ผู้สอบบัญชีเชื่อว่าขั้นตอนในการตรวจสอบไม่จำเป็นและไม่มีความสำคัญต่อผลงานสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีจึงละเว้นขั้นตอนบางอย่างในการปฏิบัติงานสอบบัญชี อันเป็นผลให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า

H4 : การเห็นว่าในการสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปบางขั้นตอนไม่จำเป็นมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

2.5) การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี (perceived effectiveness of audit review procedures)

ในการปฏิบัติงานสอบบัญชี การควบคุมพฤติกรรมและการควบคุมผลงานเป็นวิธีการที่ค่อนข้างสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ผลการทำงานตามที่ต้องการ ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการควบคุมผลงานที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดคือ การติดตามดูว่าผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติขั้นตอนการสอบบัญชีที่สำคัญอย่างครบถ้วนแล้วหรือไม่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสำนักงานสอบบัญชีมักจะมีโครงสร้างลำดับขั้นสายการทำงานที่ค่อนข้างเป็นแบบแผนและชัดเจน ดังนั้นลักษณะการทำงานของผู้จัดการงานสอบบัญชีหรือประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อลักษณะพฤติกรรมการทำงานของ senior หรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

Azad (1994) ได้สรุปเกี่ยวกับการลดการเกิดพฤติกรรม RAQ โดยพยายามให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีรับรู้ถึงการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีพยายามทำงานให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการเกิดพฤติกรรม RAQ (Malone and Roberts, 1996; Otley and Pierce, 1996b; Coram, Ng and Woodliff, 2002) ซึ่งหมายรวมถึงการรับรู้ของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับผู้สอบ

ทำงานที่ตนเองได้ตรวจสอบ ว่าหัวหน้าของตนนั้นสอบทานงานอย่างละเอียดรอบคอบมากน้อยเพียงใดด้วย กล่าวคือหากผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีมากเท่าไร แนวโน้มที่ผู้สอบบัญชีจะมีพฤติกรรม RAQ ก็จะน้อยลงเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยคือ

H5 : การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

ผลจากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

นอกจากนั้น ในระหว่างการจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditors) และผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit managers) เพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมว่า ในสภาพแวดล้อมการสอบบัญชีในประเทศไทยยังมีพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง และปัจจัยอื่นใดที่มีผลทำให้เกิดพฤติกรรม RAQ อีกหรือไม่ และจากผลการสัมภาษณ์เบื้องต้นพบว่ายังมีพฤติกรรม RAQ ในลักษณะอื่น คือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบปัจจัยอื่นๆ อีกที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม RAQ โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

- การรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ ซึ่งผลตอบแทนในที่นี้หมายถึง เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส และสวัสดิการต่างๆ ที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้รับ หากผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกว่าผลตอบแทนที่ได้รับนั้นไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม RAQ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานว่า

H6 : การรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

- ประสิทธิภาพการทำงานสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานมากจะมีพฤติกรรม RAQ น้อยกว่าผู้สอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อย สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัยคือ

H7 : ประสิทธิภาพการทำงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

- การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีหรือหัวหน้างานเรียกผู้ช่วยผู้สอบบัญชีประชุมเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลของลูกค้าแต่ละราย รวมถึงรายการที่ควรทำการตรวจสอบเป็นพิเศษ หรือการที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีนำกระดาษทำการของปีก่อนมาศึกษาเพื่อดูถึงรายการที่ควรพิจารณาเป็นพิเศษ หากผู้สอบบัญชีได้ศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน คาดว่าผู้สอบบัญชีน่าจะมีพฤติกรรม RAQ น้อย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานคือ

H8 : การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งข้อมูลที่จะทำการเก็บรวบรวมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้จะมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อพิจารณาเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรของการศึกษาในครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditors) และผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit managers) ของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชี ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสำหรับกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีนั้นเป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ได้กระทำโดยผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเอง รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดังกล่าว ส่วนกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีจะเป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่กลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้กระทำ

โดยในการศึกษาครั้งนี้มีกรอบในการสุ่มตัวอย่างคือ รายชื่อผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี ของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 19 แห่ง ได้แก่

1. บริษัท แกรนท์ ธอนตัน จำกัด
2. บริษัท จาร์ส ซีพีเอ จำกัด
3. บริษัท เคพีเอ็มจี ออดิท (ประเทศไทย) จำกัด
4. สำนักงานสอบบัญชี ดี ไอ เอ
5. บริษัท ดีลอยท์ ทูช โทมัส ไซยยศ จำกัด
6. บริษัท สอบบัญชี ธรรมนิติ จำกัด

7. บริษัท บัญชีกิจ จำกัด
8. บริษัท ปิติโอ ริชฟีลด์ จำกัด
9. สำนักงาน ปิติเสวี
10. บริษัท สำนักงานพิพัฒนา และเพื่อน จำกัด
11. บริษัท ไพร์ชวอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด
12. สำนักงาน ดร.วิรัช แอนด์ แอสโซซิเอทส์
13. บริษัท สหการบัญชี พี เค เอฟ จำกัด
14. สำนักงาน เอ.เอ็ม.ที. แอสโซซิเอท
15. บริษัท สำนักงาน เอ เอ็ม ซี จำกัด
16. บริษัท เอเอ็นเอส บิซิเนส คอนซัลแทนส์ จำกัด
17. บริษัท เอเอสที มาสเตอร์ จำกัด
18. บริษัท เอส.เค.แอกเคาน์แต้นท์ เซอร์วิสเชส จำกัด
19. บริษัท สำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด

เนื่องจากงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นั้นเป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณชนมากกว่าบริษัททั่วไป ดังนั้นจำนวนผู้ใช้งบการเงินและผู้ได้รับผลกระทบหากเกิดความผิดพลาดของงบการเงินจะมีเป็นจำนวนมากตามไปด้วย ดังนั้นคุณภาพของงานสอบบัญชีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงสำหรับบริษัทเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีทั้งหมดใน 19 สำนักงานสอบบัญชีที่ได้กล่าวมาเป็นประชากรในการศึกษาในครั้งนี้

ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (*assistant auditors*) และ ผู้จัดการงานสอบบัญชี (*audit manager*) โดยผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) คือจะสุ่มตัวอย่างแยกตามสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละสำนักงานจะใช้วิธีการกำหนดสัดส่วนของจำนวนผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีในแต่ละสำนักงานสอบบัญชี (Proportional Stratified Sampling) เทียบกับจำนวนผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีของทั้ง 19 แห่ง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรทางสถิติดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ค่าความคลาดเคลื่อน

กลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีซึ่งมีจำนวน 1,431 คนของสำนักงานสอบบัญชีทั้ง 19 แห่ง โดยกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนคือ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{1,431}{1 + 1,431(0.05)^2}$$

$$= 312.62$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี คือ 313 คน ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการส่งแบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าอัตราการตอบกลับจะมีน้อยจึงได้เพิ่มจำนวนในการส่งแบบสอบถามเพื่อให้ได้การตอบกลับตามที่ได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีไว้

กลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีซึ่งมีจำนวน 435 คนของสำนักงานสอบบัญชีทั้ง 19 แห่ง โดยกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนคือ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{435}{1 + 435(0.05)^2}$$

$$= 208.38$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้จัดการงานสอบบัญชี คือ 209 คน ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการส่งแบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าอัตราการตอบกลับจะมีน้อยจึงได้เพิ่มจำนวนในการส่งแบบสอบถามเพื่อให้ได้การตอบกลับตามที่ได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้จัดการสอบบัญชีไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นจึงได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำนวน 4 คน และผู้จัดการงานสอบบัญชีจำนวน 4 คน เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 2 ชุด คือ ชุดสำหรับผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditor) และชุดสำหรับผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager)

สำหรับข้อมูลที่ทำกรเก็บรวบรวมในแบบสอบถามแต่ละชุด สามารถแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

- แบบสอบถามสำหรับผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

ส่วนที่ 1 มีจำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 มีจำนวน 9 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติพฤติกรรมต่างๆ ที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงโดยตัวผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเอง

ส่วนที่ 3 มีจำนวน 2 ข้อใหญ่ คือ

1) มีจำนวน 9 ข้อ โดยทั้ง 9 ข้อ คือ คำถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะตัวของผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ คือ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี

2) มีจำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านต่างๆ เพื่อนำมาวัดถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ซึ่งในส่วนนี้จะมีการถามคำถามที่นำมาวัดถึงปัจจัยทั้งหมด 6 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1) การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ
- 2.2) การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา
- 2.3) การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น
- 2.4) การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี

2.5) การรู้สึกว่าคุณได้คำตอบที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ

2.6) การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4 มีจำนวน 3 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยจะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสามารถแสดงความเห็นได้อย่างอิสระ

■ แบบสอบถามสำหรับผู้จัดการงานสอบบัญชี

ส่วนที่ 1 มีจำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 มีจำนวน 9 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้จัดการงานสอบบัญชีทำการประเมินถึงพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสายงานที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยในแต่ละข้อจะเป็นการถามถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีคิดว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนที่ให้ผู้จัดการงานสอบบัญชีทำการเรียงลำดับปัจจัยที่คิดว่ามีผลกระทบต่อการทำงานของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง จากลำดับ 1-8 โดยให้หมายเลข 1 คือปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด และหมายเลข 8 คือปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 มีจำนวน 3 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยจะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสามารถแสดงความเห็นได้อย่างอิสระ

สำหรับคำถามในแบบสอบถามที่ใช้วัดถึงพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง รวมถึงคำถามที่ใช้วัดถึงปัจจัยต่างๆ ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตที่เกี่ยวข้องและจากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำมาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งคำถามในแบบสอบถามที่ใช้วัดถึงตัวแปรต่างๆ มีดังนี้

1. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง หรือพฤติกรรม RAQ

คำถามที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวัดถึงพฤติกรรม RAQ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ถูกรวบรวมจากงานวิจัยในอดีตหลายๆ ชิ้นที่เกี่ยวข้องของ Otley and Pierce (1995), Otley and Pierce (1996), Waggoner and Cashell (1991), Azad (1994), Raghunathan (1991), Lee (2002), Reckers, Wheeler and Wing (1997), Kaplan (1995), Coram, Ng and Woodliff (2002), Alderman and Detrick (1982), Malone and Roberts (1996) และ McDaniel (1990) ซึ่งงานวิจัยในอดีตแต่ละชิ้นอาจศึกษาพฤติกรรม RAQ ในแบบที่ต่างกัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมลักษณะของพฤติกรรม RAQ ทุกๆ แบบ รวมทั้งยังนำข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาดัดแปลงเพื่อใช้เป็นตัววัดเพิ่มขึ้นอีก 1 ข้อด้วย เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าในสภาพแวดล้อมของงานสอบบัญชีในประเทศไทยนั้นจะมีพฤติกรรม RAQ ในลักษณะใดบ้าง ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตแล้วผู้วิจัยพบว่ายังมีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรม RAQ นี้น้อยมาก ผู้วิจัยได้นำตัววัดต่างๆ ที่สามารถรวบรวมได้มาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงถ้อยคำเพื่อความเหมาะสมในการนำมาใช้ในแบบสอบถาม โดยใช้การถามถึงพฤติกรรมที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีได้ประเมินผู้ช่วยผู้สอบบัญชี หรือพฤติกรรมที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติ มีจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ ดังต่อไปนี้

- 1.) การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ
- 2.) การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม
- 3.) การสอบทานเอกสารของลูกค้าย่อยเพียงผิวเผิน
- 4.) การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย
- 5.) การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม
- 6.) การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้
- 7.) การยอมรับคำตอบของลูกค้าย่อยที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี
- 8.) การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นการให้คะแนนจัดลำดับแบบ Seven-points Likert Scale โดยเรียงลำดับความถี่ในการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งหมายเลข 1 คือ ไม่เคยปฏิบัติ และหมายเลข 7 คือ ปฏิบัติเป็นประจำ

2. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ

ผู้วิจัยได้นำคำถามที่ได้จากงานวิจัยของ Reckers, Wheeler and Wing (1997) มาเพื่อใช้เป็นตัววัดถึงการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ โดยมีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงถ้อยคำเพื่อความเหมาะสม ซึ่งมีจำนวน 1 ข้อ คือ

- 1.) ท่านรู้สึกที่ท่านได้รับการฝึกอบรมความรู้อย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติงานสอบบัญชี

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นการให้คะแนนแบบจัดลำดับแบบ Five-points Likert Scale โดยเรียงลำดับตามความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหมายเลข 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหมายเลข 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี

ผู้วิจัยได้นำตัววัดของความต้องการความสำเร็จ (need for achievement) นี้มาจากวิทยานิพนธ์ของกาญจนา จันทร์ไทย (2539) ซึ่งเป็นตัววัดที่ได้ถูกทดสอบแล้วว่ามีค่านำเชื่อถือ และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งคำถามสำหรับตัววัดนี้จะเป็นการให้เลือกตอบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” มีจำนวนทั้งหมด 9 ข้อ ดังต่อไปนี้

- 1.) ท่านชอบสถานการณ์ที่ท่านสามารถเป็นผู้แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเอง
- 2.) ท่านต้องการทำงานที่เป้าหมายไม่สูงนักและไม่เสี่ยงจนเกินไป
- 3.) โดยปกติท่านต้องการทราบผลการทำงานของท่านว่าดีหรือไม่
- 4.) ท่านใช้เวลาคิดที่จะทำให้ท่านก้าวหน้าในวิชาชีพ หรือทำงานให้ดีขึ้น หรือจะให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่สำคัญ
- 5.) ท่านตั้งใจทำงานให้ดีกว่าเพื่อนร่วมงาน
- 6.) ท่านตั้งใจจะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้ได้
- 7.) ท่านแก้ไขปัญหาที่ยากได้สำเร็จเสมอ

8.) ท่านสามารถทำงานยากที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ

9.) ท่านพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นคำตอบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

4. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตที่เกี่ยวข้องพบว่า มีวรรณกรรมหลายๆ ชิ้นที่ให้ความสนใจกับการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลามาก ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมตัววัดจากงานวิจัยของ Waggoner and Cashell (1991), Azad (1994), Raghunathan (1991), Lee (2002), Reckers, Wheeler and Wing (1997), Coram, Ng and Woodliff (2002), Alderman and Detrick (1982), Otley and Pierce (1996), McDaniel (1990) และ Kelly, Margheim and Pattison (2003) มาสรุปและปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นตัววัดในแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ ดังต่อไปนี้

- 1.) ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้การสอบบัญชีเป็นไปอย่างเหมาะสม
- 2.) ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี
- 3.) ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการบริหารที่สำคัญต่อผู้สอบบัญชี
- 4.) เมื่อเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีขั้นตอนหนึ่งเกินกว่าเวลาที่ได้กำหนดไว้ ท่านจะพยายามลดเวลาในขั้นตอนการสอบบัญชีอื่นเป็นการทดแทน
- 5.) ท่านคิดว่า การปฏิบัติงานให้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดมีความขัดแย้งกับการพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานให้เพียงพอ
- 6.) แรงกดดันทางเวลาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีออกจากงาน
- 7.) โดยทั่วไปแล้ว ท่านรู้สึกว่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมา สามารถบรรลุได้ตามกำหนดที่ได้ตั้งไว้

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นการให้คะแนนแบบจัดลำดับแบบ Five-points Likert Scale โดยเรียงลำดับตามความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหมายเลข 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหมายเลข 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น

สำหรับตัววัดของการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมจากงานวิจัยของ Azad (1994), Raghunathan (1991) และ Kaplan (1995) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมซึ่งคำถามที่ใช้วัดนั้นมีจำนวน 1 ข้อ คือ

- 1.) ท่านคิดว่าขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดให้นั้นมีบางขั้นตอนไม่จำเป็นและไม่สำคัญต่อผลงานสอบบัญชี

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นการให้คะแนนแบบจัดลำดับแบบ Five-points Likert Scale โดยเรียงลำดับตามความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหมายเลข 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหมายเลข 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงการรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี

คำถามที่นำมาใช้เป็นตัววัดถึงการรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาจากการรวบรวมคำถามจากงานวิจัยในอดีตของ Otley and Pierce (1996), Coram, Ng and Woodliff (2002) และ Malone and Roberts (1996) และนำมาปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีคำถามทั้งหมดจำนวน 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

- 1.) ท่านคิดว่าลักษณะการทำงานของผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ลงลึกถึงรายละเอียดมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของท่าน
- 2.) หากผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้สอบทานงานสอบบัญชีสามารถตรวจพบได้ในขั้นตอนการสอบทานของสำนักงานสอบบัญชี

- 3.) สำนักงานสอบบัญชีของท่านมีกระบวนการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพ

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นการให้คะแนนแบบจัดลำดับแบบ Five-points Likert Scale โดยเรียงลำดับตามความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหมายเลข 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหมายเลข 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงการรู้สึกว่าคุณค่าผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ

สำหรับตัววัดที่ใช้ในงานวิจัยเพื่อวัดถึงการรู้สึกว่าคุณค่าผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำนั้น ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยอาศัยข้อมูลจากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากกลุ่มตัวอย่าง และปรับปรุงถ้อยคำเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำไปใช้ในแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน 1 ข้อ คือ

- 1.) ท่านรู้สึกว่าคุณค่าผลตอบแทน (เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส รวมถึงสวัสดิการต่างๆ) ที่ได้รับในปัจจุบันเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นการให้คะแนนแบบจัดลำดับแบบ Five-points Likert Scale โดยเรียงลำดับตามความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหมายเลข 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหมายเลข 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

8. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงประสบการณ์การทำงานสอบบัญชี

คำถามที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวัดถึงประสบการณ์การทำงานสอบบัญชานั้น จะเป็นคำถามที่อยู่ในส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นส่วนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 1 ข้อ คือ

- 1.) ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นแบบสเกลนำอันดับ (Nominal Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 4 ช่วง คือ ต่ำกว่า 3 ปี, 3 – 5 ปี, 6 – 8 ปี และ มากกว่า 8 ปี

9. คำถามที่ใช้ในการวัดถึงการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

สำหรับตัววัดถึงการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงานนั้น ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยอาศัยข้อมูลจากการสอบถามเบื้องต้น และปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำไปใช้ในแบบสอบถาม โดยคำถามที่ใช้เป็นตัววัดนี้มีจำนวน 2 ข้อดังต่อไปนี้

- 1.) ท่านได้มีการปรึกษาหารือกับหัวหน้างานถึงรายการที่ควรให้ความสำคัญในการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย
- 2.) ท่านนำกระดาษทำการปีก่อนมาทำความเข้าใจก่อนการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย

โดยคำตอบที่ได้รับนั้นจะเป็นการให้คะแนนแบบจัดลำดับแบบ Five-points Likert Scale โดยเรียงลำดับตามความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหมายเลข 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหมายเลข 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นข้อมูลปฐมภูมิได้ทำการเก็บรวบรวมจาก 2 ขั้นตอน คือ

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interviews) โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditor) จำนวน 4 คน และผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager) จำนวน 4 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษาและจะใช้ในการออกแบบแบบสอบถาม
2. แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้วิจัยจะทำการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม ซึ่งแบบสอบถามจะใช้เทคนิคในการวัดผลของข้อมูลแบบการจัดลำดับคะแนน (Rating) และคำถามในแบบสอบถามจะมีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิดเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละคำถาม

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยทางจดหมายและการนำไปฝากยังสำนักงานสอบบัญชีด้วยตนเอง ซึ่งแบบสอบถามแต่ละชุดนั้นได้ถูกแนบด้วยจดหมาย

นำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และของจดหมายติดแสดมปีสำหรับตอบกลับมายังผู้วิจัยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถามและทำให้แบบสอบถามที่กลับมาถึงผู้วิจัยมากขึ้น โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2546 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2546

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสำนักงานสอบบัญชี

สำนักงานสอบบัญชี	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี			ผู้จัดการงานสอบบัญชี		
	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4	271	123	45.39	201	48	22.86
สำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ	129	82	63.57	90	34	37.78
รวม	400	205	51.25	300	82	27.33

จากตารางที่ 3.1 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามสำหรับผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีที่กลับมาจำนวน 205 ชุด และ 82 ชุด ตามลำดับ จากแบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปยังผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีทั้งหมด 400 ชุด และ 300 ชุด ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 51.25 และ ร้อยละ 27.33 ตามลำดับ

จากอัตราการตอบกลับดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีส่งแบบสอบถามตอบกลับมาก่อนข้าน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชี สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากจำนวนประชากรของผู้จัดการงานสอบบัญชีนี้นั้นมีค่อนข้าน้อย คือ 435 คน เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีซึ่งมีจำนวน 1,431 คน นอกจากนี้ สาเหตุที่ทำให้อัตราการตอบกลับค่อนข้าน้อย คือ ในการจัดส่งแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถระบุชื่อผู้ตอบแบบสอบถามได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงระบุเพียงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น แบบสอบถามทั้งหมดจะถูกส่งไปยังสำนักงานสอบบัญชีแต่ละแห่งแล้วจึงให้ทางสำนักงานบัญชีส่งต่อไปยังผู้จัดการงานสอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานบัญชีนั่นๆ จึงอาจทำให้แบบสอบถามบางส่วนไม่ถึงผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ การทำงานทางด้านสอบบัญชีนั่นทำให้ผู้สอบบัญชีต้องออกไปทำงานนอกสำนักงานเป็นประจำ จึงอาจทำให้ไม่ได้รับแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ตอบกลับมาจึงมีน้อย อย่างไรก็ตามจากอัตราการตอบกลับดังกล่าว ผู้วิจัยยังคงเห็นว่าเพียงพอต่อการนำมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้ทำการเก็บรวบรวมมาจะถูกนำมาประมวลผลด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อใช้ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรม RAQ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงสถิติ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจะใช้ Multivariate Analysis ในการทดสอบสมมติฐาน และสำหรับกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลำดับความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม RAQ จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผู้วิจัยจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแบบ SPSS เข้ามาช่วยในการประมวลผล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้อธิบายสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากทั้งกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีและกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีที่ทำงานอยู่ จำนวนลูกค้าที่ได้สอบบัญชีในปีที่ผ่านมา ชั่วโมงที่ทำงานโดยเฉลี่ยในแต่ละวันในช่วงใกล้ถึงกำหนดส่งงบการเงินประจำปี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินพฤติกรรมของตนเองที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ได้แก่ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี การรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ และการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

กลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชี

ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี ประเภทของ

สำนักงานสอบบัญชีที่ทำงานอยู่ จำนวนลูกค้าที่ได้สอบบัญชีในปีที่ผ่านมา ชั่วโมงที่ทำงานโดยเฉลี่ยในแต่ละวันในช่วงก่อนส่งงบการเงินประจำปี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง และลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีคิดว่ามีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

2. Multivariate Analysis โดยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อเป็นการจัดกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มปัจจัยเดียวกัน หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว โดยการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ทั้งหมด เพื่อจะดูว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์แบบใดหรือทิศทางใด (เชิงลบหรือเชิงบวก) กับตัวแปรตามและมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด โดยดูจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงซ้อนโดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมาย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพของงานสอบบัญชีลดลง และปัจจัยที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้ผลการวิจัยตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์เอาไว้ โดยมีสมมติฐานทั้งหมด 8 ข้อ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1: การฝึกอบรมอย่างเพียงพอมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 2: ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 3: การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลามีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 4: การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 5: การรับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 6 : การรู้สึกว่าการตอบสนองที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้อง
ทำมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 7 : ประสบการณ์การทำงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิด
พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 8 : การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงานมี
ความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็นของงานวิจัยครั้งนี้เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
จากการให้คะแนนโดยใช้ Likert Scale มีดังต่อไปนี้

1. คำถามที่ใช้วัดถึงการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ซึ่ง
เป็นการให้คะแนนตามลำดับความถี่ของการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ 7 ลำดับ ดังต่อไปนี้

ไม่เคย	มีน้ำหนักคะแนน	1
เคยครั้งหนึ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	2
นานๆ ครั้ง	มีน้ำหนักคะแนน	3
บางครั้งบางครั้ง	มีน้ำหนักคะแนน	4
บ่อยๆ	มีน้ำหนักคะแนน	5
สม่ำเสมอ	มีน้ำหนักคะแนน	6
เป็นประจำ	มีน้ำหนักคะแนน	7

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถามทั้ง 8 ข้อมารวมกัน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อ
ใช้เป็นค่าของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยจะ
ถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งวิธีในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{7 - 1}{5} = 1.2$$

ซึ่งจะทำให้เกณฑ์ที่แบ่งได้มีความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.20 หมายถึง มีพฤติกรรม RAQ น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 2.21 – 3.40 หมายถึง มีพฤติกรรม RAQ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.60 หมายถึง มีพฤติกรรม RAQ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 4.61 – 5.80 หมายถึง มีพฤติกรรม RAQ มาก

คะแนนเฉลี่ย 5.81 – 7.00 หมายถึง มีพฤติกรรม RAQ มากที่สุด

2. คำถามที่ใช้วัดถึงการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นการให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	1
ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	2
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักคะแนน	3
เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	4
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	5

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถาม 1 ข้อ เพื่อใช้เป็นค่าของการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ โดยเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยจะถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งวิธีในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งจะทำให้เกณฑ์ที่แบ่งได้มีความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การฝึกอบรมน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การฝึกอบรมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การฝึกอบรมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การฝึกอบรมมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การฝึกอบรมมากที่สุด

3. คำถามที่ใช้วัดถึงความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี จะเป็นคำถามที่ให้เลือกตอบระหว่าง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” โดยคะแนนที่ให้ในแต่ละคำตอบมีน้ำหนักดังนี้

ใช่	มีน้ำหนักคะแนน	1
ไม่ใช่	มีน้ำหนักคะแนน	0

แต่สำหรับคำถามข้อที่ 2 คือ “ท่านต้องการทำงานที่เป้าหมายไม่สูงนักและไม่เสี่ยงจนเกินไป” นั้นมีความหมายในเชิงตรงกันข้าม ผู้วิจัยจึงกลับการให้คะแนนเป็นดังนี้

ใช่	มีน้ำหนักคะแนน	0
ไม่ใช่	มีน้ำหนักคะแนน	1

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถามทั้ง 9 ข้อมารวมกัน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นค่าของความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี

4. คำถามที่ใช้วัดถึงการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา ซึ่งเป็นกรให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	1
ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	2
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักคะแนน	3
เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	4
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	5

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถามทั้ง 7 ข้อมารวมกัน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นค่าของการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา โดยเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยจะถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งวิธีในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งจะทำให้เกณฑ์ที่แบ่งได้มีความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลามาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลามากที่สุด

5. คำถามที่ใช้วัดถึงการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น ซึ่งเป็นการให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	1
ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	2
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักคะแนน	3
เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	4
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	5

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถาม 1 ข้อ เพื่อใช้เป็นค่าของการรู้สึกว่ามีขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีมากเกินไปจนบางส่วนไม่จำเป็นและไม่สำคัญ โดยเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยจะถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งวิธีในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งจะทำให้เกณฑ์ที่แบ่งได้มีความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นมากที่สุด

6. คำถามที่ใช้วัดถึงการรับรู้ถึงประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี ซึ่งเป็นการให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	1
----------------------	----------------	---

ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะเนน	2
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักระยะเนน	3
เห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะเนน	4
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักระยะเนน	5

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถามทั้ง 3 ข้อมารวมกัน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นค่าของการรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี โดยเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยจะถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งวิธีในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งจะทำให้เกณฑ์ที่แบ่งได้มีความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง การรับรู้ถึงควมมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีมากที่สุด

7. คำถามที่ใช้วัดถึงการรู้สึกรู้ว่าผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ ซึ่งเป็นการให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักระยะเนน	1
ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะเนน	2
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักระยะเนน	3
เห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะเนน	4
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักระยะเนน	5

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถาม 1 ข้อ เพื่อใช้เป็นค่าของการรู้สึกว่าการตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ โดยเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยจะถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งวิธีในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งจะทำให้เกณฑ์ที่แบ่งได้มีความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การรู้สึกว่าการตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การรู้สึกว่าการตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การรู้สึกว่าการตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การรู้สึกว่าการตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การรู้สึกว่าการตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำมากที่สุด

8. คำถามที่ใช้วัดถึงการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	1
ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	2
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักคะแนน	3
เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	4
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	5

ผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากคำถามทั้ง 2 ข้อมารวมกัน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นค่าของการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน โดยเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยจะถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งวิธีในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งจะทำให้เกณฑ์ที่แบ่งได้มีความหมายของค่าเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการ
ปฏิบัติงานน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการ
ปฏิบัติงานน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการ
ปฏิบัติงานปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการ
ปฏิบัติงานมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการ
ปฏิบัติงานมากที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง : มุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี” ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำนวน 205 คน และผู้จัดการงานสอบบัญชีจำนวน 82 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกนำเสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนของคุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลของทั้งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีไปพร้อมๆ กัน ซึ่งจากแบบสอบถามที่ตอบกลับมาของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีจำนวน 205 ชุดและ 82 ชุด ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

เพศ	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการ งานสอบบัญชี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	45	21.95	25	30.49	70	24.39
หญิง	160	78.05	57	69.51	217	75.61
รวม	205	100.00	82	100.00	287	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งในตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและตำแหน่งผู้จัดการงานสอบบัญชีเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีเป็นเพศหญิงร้อยละ 78.05 และร้อยละ 69.51 ตามลำดับ นั่นคือในทั้งสองตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่า 2 ใน 3 เป็นเพศหญิง สาเหตุดังกล่าวเกิดจากผู้ทำงานในสายอาชีพงานสอบบัญชีส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงนั่นเอง

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของอายุของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

อายุ	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการ งานสอบบัญชี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 22 ปี	7	3.41	-	-	7	2.44
22-26 ปี	156	76.10	-	-	156	54.36
27-31 ปี	30	14.63	37	45.12	67	23.34
32-36 ปี	10	4.88	38	46.34	48	16.72
37-41 ปี	2	0.98	5	6.10	7	2.44
มากกว่า 41 ปี	-	-	2	2.44	2	0.70
รวม	205	100.00	82	100.00	287	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีอายุระหว่าง 22-26 ปีมากที่สุด คือ ร้อยละ 76.10 รองลงมาคือช่วงอายุ 27-31 ปี ร้อยละ 14.63 และช่วงอายุ 32-36 ปี ร้อยละ 4.88 ตามลำดับ โดยที่ไม่มีผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่อายุมากกว่า 41 ปีเลย สำหรับกลุ่มผู้จัดการ

งานสอบบัญชีมีอายุระหว่าง 32-36 ปีมากที่สุด คือ ร้อยละ 46.34 รองลงมาคือช่วงอายุ 27-31 ปี ร้อยละ 45.12 โดยที่ไม่มีผู้จัดการงานสอบบัญชีที่อายุต่ำกว่า 22 ปี และช่วงอายุ 22-26 ปีเลย

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

การศึกษา	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการงานสอบบัญชี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	184	89.76	60	73.17	244	85.02
สูงกว่าปริญญาตรี	21	10.24	22	26.83	43	14.98
รวม	205	100.00	82	100.00	287	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนร้อยละ 89.76 มีเพียงร้อยละ 10.24 เท่านั้นที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ในขณะที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีมีจำนวนถึงร้อยละ 26.83 ที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการงานสอบบัญชี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ปี	137	66.83	-	-	137	47.74
3-5 ปี	45	21.95	-	-	45	15.68
6-8 ปี	16	7.80	29	35.37	45	15.68
มากกว่า 8 ปี	7	3.41	53	64.63	60	20.90
รวม	205	100.00	82	100.00	287	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชีต่ำกว่า 3 ปี มากถึงร้อยละ 66.83 และมีผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชีมากกว่า 8 ปี เพียงร้อยละ 3.41 เท่านั้น ในขณะที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 8 ปี มากถึงร้อยละ 64.63 และไม่มีผู้จัดการงานสอบบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปีเลย

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของลักษณะของสำนักงานสอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

สำนักงานสอบบัญชี	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการงานสอบบัญชี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4	123	60.00	48	58.54	171	59.58
สำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ	82	40.00	34	41.46	116	40.42
รวม	205	100.00	82	100.00	287	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่ในสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 มากกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ โดยที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ทำงานอยู่ในสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 มีจำนวนร้อยละ 60.00 สำหรับกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีนั้นมีสัดส่วนที่ทำงานอยู่ในสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 และสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ค่อนข้างใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชี นั่นคือ ร้อยละ 58.54 และร้อยละ 41.46 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของจำนวนลูกค้าที่ได้สอบบัญชีในปีที่ผ่านมาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

จำนวนลูกค้าที่สอบบัญชีในปีที่ผ่านมา	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการงานสอบบัญชี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1-5 บริษัท	24	11.71	7	8.54	31	10.80
6-10 บริษัท	95	46.34	19	23.17	114	39.72
11-15 บริษัท	31	15.12	7	8.54	38	13.24
16-20 บริษัท	25	12.20	20	24.39	45	15.68
มากกว่า 20 บริษัท	30	14.63	29	35.36	59	20.56
รวม	205	100.00	82	100.00	287	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่มักจะทำกรสอบบัญชีลูกค้าในช่วง 6-10 บริษัทในปีที่ผ่านมา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 46.34 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือช่วง 11-15 บริษัท จำนวนร้อยละ 15.12 สำหรับผู้จัดการงานสอบบัญชีนั้นโดยส่วน

ใหญ่ คือ ร้อยละ 35.36 สอบบัญชีลูกค้าในปีที่ผ่านมามากกว่า 20 บริษัท รองลงมาคือสอบบัญชีลูกค้าในช่วง 16-20 บริษัทในปีที่ผ่านมาร้อยละ 24.39 ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าผู้จัดการงานสอบบัญชีโดยส่วนใหญ่จะทำการสอบบัญชีลูกค้าในจำนวนที่มากกว่าจำนวนลูกค้าที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้ทำการสอบบัญชีในปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของชั่วโมงในการทำงานโดยเฉลี่ยต่อวันในช่วงใกล้ถึงกำหนดส่งงบการเงินประจำปีของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

ในช่วงใกล้ถึงกำหนดส่ง งบการเงินประจำปี ทำงานโดย เฉลี่ยวันละ	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการ งานสอบบัญชี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 8 ชั่วโมง	34	16.59	10	12.20	44	15.33
9-12 ชั่วโมง	143	69.76	66	80.49	209	72.82
13-16 ชั่วโมง	25	12.20	5	6.10	30	10.46
มากกว่า 16 ชั่วโมง	3	1.45	1	1.21	4	1.39
รวม	205	100.00	82	100.00	287	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ทั้งกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชียุทธินั้นโดยส่วนใหญ่ทำงานเฉลี่ยวันละ 9-12 ชั่วโมง เป็นจำนวนร้อยละ 69.76 และ 80.49 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าทั้งสองกลุ่มตัวอย่างนั้นทำงานเฉลี่ยวันละ 9-12 ชั่วโมง มากถึง 2 ใน 3 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่างานสอบบัญชีในช่วงใกล้ถึงกำหนดส่งงบการเงินประจำปีนั้น เป็นงานที่หนักและมีความกดดันในการทำงานค่อนข้างสูง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีซึ่งเป็นคำถามที่ได้จากการประเมินตนเอง และข้อมูลเกี่ยวกับระดับของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีซึ่งเป็นคำถามที่ได้รับการประเมินจากผู้จัดการงานสอบบัญชี ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในรูปของจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สำหรับแต่ละกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม

พฤติกรรม	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี										
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ	78 38.05%	9 4.39%	69 33.66%	48 23.41%	1 0.49%	0 0%	0 0%	205 100%	2.44	1.23	น้อย
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม	113 55.12%	17 8.29%	53 25.85%	20 9.76%	2 0.98%	0 0%	0 0%	205 100%	1.93	1.14	น้อยที่สุด
3. สอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน	88 42.92%	12 5.85%	68 33.17%	33 16.10%	2 0.98%	1 0.49%	1 0.49%	205 100%	2.30	1.27	น้อย
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย	162 79.02%	8 3.90%	29 14.15%	2 0.98%	1 0.49%	3 1.46%	0 0%	205 100%	1.44	0.97	น้อยที่สุด
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม	78 38.05%	15 7.31%	69 33.66%	32 15.61%	8 3.90%	1 0.49%	2 0.98%	205 100%	2.45	1.35	น้อย

ตารางที่ 4.8 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม (ต่อ)

พฤติกรรม	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี										
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
6. เพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้	95 46.34%	13 6.34%	36 17.56%	22 10.73%	16 7.81%	16 7.81%	7 3.41%	205 100%	2.64	1.86	น้อย
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุ สมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี	121 59.02%	21 10.24%	44 21.46%	17 8.30%	2 0.98%	0 0%	0 0%	205 100%	1.82	1.09	น้อยที่สุด
8. รายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง	72 35.12%	13 6.34%	42 20.49%	23 11.22%	22 10.73%	10 4.88%	23 11.22%	205 100%	3.16	2.06	น้อย
รวม									2.27	0.73	น้อย

จากตารางที่ 4.8 เมื่อทำการพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยแล้วจะพบว่า พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.16 รองลงมาคือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.64 ถัดมาคือ การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม และการละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการนั้นมีค่าเฉลี่ยที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันนั้นคือ 2.45 และ 2.44 ตามลำดับ การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน มีค่าเฉลี่ย 2.30 การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม และการยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันคือ 1.93 และ 1.82 ตามลำดับ ส่วนการไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 1.44

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ 2.27

ตารางที่ 4.9 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ได้ทำการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม

พฤติกรรม	ผู้จัดการงานสอบบัญชี										
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ	30 36.59%	0 0%	24 29.27%	26 31.70%	2 2.44%	0 0%	0 0%	82 100%	2.63	1.33	น้อย
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม	27 32.93%	2 2.44%	33 40.24%	18 21.95%	2 2.44%	0 0%	0 0%	82 100%	2.59	1.23	น้อย
3. สอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน	28 34.14%	2 2.44%	20 24.39%	30 36.59%	2 2.44%	0 0%	0 0%	82 100%	2.71	1.34	น้อย
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย	35 42.68%	3 3.66%	20 24.39%	18 21.95%	3 3.66%	2 2.44%	1 1.22%	82 100%	2.52	1.53	น้อย
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม	30 36.59%	3 3.66%	21 25.61%	11 13.41%	15 18.29%	2 2.44%	0 0%	82 100%	2.80	1.61	น้อย

ตารางที่ 4.9 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ได้ทำการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม (ต่อ)

พฤติกรรม	ผู้จัดการงานสอบบัญชี										
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
6. เพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้	35 42.69%	4 4.88%	24 29.27%	6 7.3%	5 6.11%	8 9.75%	0 0%	82 100%	2.59	1.68	น้อย
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุ สมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี	36 43.90%	6 7.32%	22 26.83%	16 19.51%	1 1.22%	1 1.22%	0 0%	82 100%	2.30	1.31	น้อย
8. รายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง	20 24.39%	3 3.65%	23 28.05%	23 28.05%	8 9.76%	1 1.22%	4 4.88%	82 100%	3.18	1.60	น้อย
รวม									2.67	0.97	น้อย

จากตารางที่ 4.9 เมื่อทำการพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละพฤติกรรมแล้วพบว่า พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ผู้จัดการงานสอบบัญชีได้ประเมินว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.18 รองลงมาคือ การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม และการสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันคือ 2.80 และ 2.71 ตามลำดับ การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ มีค่าเฉลี่ยคือ 2.63 การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม และการเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 2.59 ถัดมาคือการไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.52 และการยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.30

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า ผู้จัดการงานสอบบัญชีประเมินว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชี ลดลงระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับผู้จัดการงานสอบบัญชีด้วยค่าสถิติ t-Test

พฤติกรรม	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี		ผู้จัดการงานสอบบัญชี		t	Sig.
	\bar{X} .	S.D.	\bar{X} .	S.D.		
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ	2.44	1.23	2.63	1.33	-1.186	0.236
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม	1.93	1.14	2.59	1.23	-4.304	0.000*
3. สอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน	2.30	1.27	2.71	1.34	-2.432	0.016*
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย	1.44	0.97	2.52	1.53	-5.950	0.000*
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม	2.45	1.35	2.80	1.61	-1.749	0.083
6. เพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้	2.64	1.86	2.59	1.68	0.247	0.805
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี	1.82	1.09	2.30	1.31	-2.963	0.004*
8. รายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง	3.16	2.06	3.18	1.60	-0.118	0.907
รวม	2.27	0.73	2.67	0.97	-3.321	0.001*

* $p < 0.05$

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ระหว่างการประเมินตนเองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีโดยผู้จัดการงานสอบบัญชี พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig.) ในเรื่องของ การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย และการยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า การประเมินตนเองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับความคิดเห็นของผู้จัดการงานสอบบัญชีที่มีต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีลดลงในเรื่องของ การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การสอบถามเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย และการยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig.) ของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในภาพรวม มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า การประเมินตนเองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีโดยผู้จัดการงานสอบบัญชีในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 จำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม

พฤติกรรม	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี										
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ	51 41.47%	9 7.31%	43 34.96%	19 15.45%	1 0.81%	0 0%	0 0%	123 100%	2.27	1.18	น้อย
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม	69 56.10%	13 10.57%	36 29.26%	5 4.07%	0 0%	0 0%	0 0%	123 100%	1.81	1.00	น้อยที่สุด
3. สอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน	47 38.21%	9 7.32%	41 33.33%	22 17.89%	2 1.63%	1 0.81%	1 0.81%	123 100%	2.43	1.32	น้อย
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย	96 78.05%	6 4.88%	20 16.26%	1 0.81%	0 0%	0 0%	0 0%	123 100%	1.40	0.79	น้อยที่สุด
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม	38 30.89%	15 8.94%	45 36.59%	25 20.33%	4 3.25%	0 0%	0 0%	123 100%	2.56	1.22	น้อย

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 จำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม (ต่อ)

พฤติกรรม	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี										ระดับ
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	
6. เพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้	62 50.41%	7 5.69%	22 17.89%	14 11.38%	7 5.69%	8 6.50%	3 2.44%	123 100%	2.46	1.77	น้อย
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุ สมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี	72 58.54%	16 13.01%	28 22.76%	7 5.69%	0 0%	0 0%	0 0%	123 100%	1.76	1.00	น้อยที่สุด
8. รายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง	35 28.46%	9 7.32%	26 21.14%	10 8.13%	19 15.44%	5 4.07%	19 15.44%	123 100%	3.49	2.13	ปานกลาง
รวม									2.27	0.69	น้อย

จากตารางที่ 4.11 เมื่อทำการพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยแล้วจะพบว่า พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่มสำนักงานสอบบัญชี Big 4 ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.49 รองลงมาคือ การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.56 ถัดมาคือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ และการสอบทานเอกสารของลูกค้าน้อยกว่าที่ควร ซึ่งมีความใกล้เคียงกันคือ 2.46 และ 2.43 ตามลำดับ การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.27 การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.81 การยอมรับคำตอบของลูกค้าน่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.76 และการไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 1.40

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่มสำนักงานสอบบัญชี Big 4 มีพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 2.27

ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ จำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม

พฤติกรรม	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี										
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ	27 32.93%	0 0%	26 31.71%	29 35.36%	0 0%	0 0%	0 0%	82 100%	2.70	1.26	น้อย
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม	44 53.66%	4 4.88%	17 20.73%	15 18.29%	2 2.44%	0 0%	0 0%	82 100%	2.11	1.31	น้อยที่สุด
3. สอบทานเอกสารของลูกค้ายกเว้นเพียงผิวเผิน	41 50.00%	3 3.66%	27 32.93%	11 13.41%	0 0%	0 0%	0 0%	82 100%	2.10	1.17	น้อยที่สุด
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย	66 80.48%	2 2.44%	9 10.98%	1 1.22%	1 1.22%	3 3.66%	0 0%	82 100%	1.51	1.20	น้อยที่สุด
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม	40 48.78%	4 4.88%	24 29.26%	7 8.54%	4 4.88%	1 1.22%	2 2.44%	82 100%	2.29	1.52	น้อย

ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ จำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม (ต่อ)

พฤติกรรม	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี										
	ไม่เคย	เคยครั้งหนึ่ง	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	สม่ำเสมอ	เป็นประจำ	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
6. เพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้	33 40.23%	6 7.32%	14 17.07%	8 9.76%	9 10.98%	8 9.76%	4 4.88%	82 100%	2.93	1.98	น้อย
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุ สมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี	49 59.76%	5 6.10%	16 19.50%	10 12.20%	2 2.44%	0 0%	0 0%	82 100%	1.91	1.23	น้อยที่สุด
8. รายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง	37 45.12%	4 4.88%	16 19.50%	13 15.86%	3 3.66%	5 6.10%	4 4.88%	82 100%	2.66	1.85	น้อย
รวม									2.28	0.79	น้อย

จากตารางที่ 4.12 เมื่อทำการพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยแล้วจะพบว่า พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่มสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.93 รองลงมาคือ การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ มีค่าเฉลี่ยคือ 2.70 การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง มีค่าเฉลี่ยคือ 2.66 การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยคือ 2.29 การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม และการสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมากคือ 2.11 และ 2.10 ตามลำดับ การยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุผลผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี มีค่าเฉลี่ยคือ 1.91 และการไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 1.51

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่มสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ มีพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 2.28

ตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชี ลดลงระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงานบัญชีอื่นๆ ด้วย ค่าสถิติ t-Test

พฤติกรรม	สำนักงานสอบ บัญชีกลุ่ม Big 4		สำนักงานสอบ บัญชีอื่นๆ		t	Sig.
	\bar{X} .	S.D.	\bar{X} .	S.D.		
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการ สอบบัญชีบางรายการ	2.27	1.18	2.70	1.26	-2.465	0.015*
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตาม ตัวอย่างที่สุ่ม	1.81	1.00	2.11	1.31	-1.748	0.083
3. สอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิว เผิน	2.43	1.32	2.10	1.17	1.852	0.065
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่า สงสัย	1.40	0.79	1.51	1.20	-0.758	0.450
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและ ข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม	2.56	1.22	2.29	1.52	1.339	0.183
6. เพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตาม เกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้	2.46	1.77	2.93	1.98	-1.784	0.076
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุผลผลต่อ คำถามของผู้สอบบัญชี	1.76	1.00	1.91	1.23	-0.974	0.331
8. รายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบ บัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง	3.49	2.13	2.66	1.85	2.875	0.004*
รวม	2.27	0.69	2.28	0.79	-0.044	0.965

* $p < 0.05$

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig.) ในเรื่องของการละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ และการรายงานจำนวน

ชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆในเรื่องของ การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ และการรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ นั้นมีพฤติกรรม RAQ ทางด้านการละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ มากกว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 ในขณะที่ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 มีพฤติกรรม RAQ ทางด้านการรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริงมากกว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig.) ของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในภาพรวม มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับจากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง คือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปบางขั้นตอนไม่จำเป็น การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี การรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ

และการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบของจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ซึ่งในแต่ละตารางได้จัดประเภทคำถามจากแบบสอบถามใหม่ให้เป็นไปตามปัจจัยที่ต้องการทดสอบสมมติฐานดังที่ได้กล่าวในส่วนที่ 4

นอกจากนั้น ในส่วนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ตามความคิดเห็นของผู้จัดการงานสอบบัญชีอีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ

ความคิดเห็น	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี								
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ท่านรู้สึกว่าคุณได้รับการฝึกอบรมความรู้เพียงพอ จากสำนักงานสอบบัญชีที่จะปฏิบัติงานสอบบัญชี	2 0.98%	29 14.15%	58 28.29%	99 48.29%	17 8.29%	205 100%	3.49	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นว่า “ท่านรู้สึกว่าคุณได้รับการฝึกอบรมความรู้เพียงพอจากสำนักงานสอบบัญชีที่จะปฏิบัติงานสอบบัญชี” ร้อยละ 1.0 (จำนวน 2 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 14.15 (จำนวน 29 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 28.29 (จำนวน 58 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 48.29 (จำนวน 99 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 8.29 (จำนวน 17 คน) ซึ่งโดยภาพรวมแล้วผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้รับการฝึกอบรมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของลักษณะเฉพาะตัวของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี

ลักษณะเฉพาะตัว	ไม่ใช่		ใช่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านชอบสถานการณ์ที่ท่านสามารถเป็นผู้แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเอง	29	14.15	176	85.85	205	100.00
2. ท่านต้องการทำงานที่เป้าหมายไม่สูงนักและไม่เสี่ยงจนเกินไป	57	27.80	148	72.20	205	100.00
3. โดยปกติท่านต้องการทราบผลการทำงานของท่านว่าดีหรือไม่	6	2.93	199	97.07	205	100.00
4. ท่านใช้เวลาคิดที่จะทำให้ท่านก้าวหน้าในวิชาชีพ หรือทำงานให้ดีขึ้น หรือจะให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่สำคัญ	13	6.34	192	93.66	205	100.00
5. ท่านตั้งใจทำงานให้ดีกว่าเพื่อนร่วมงาน	88	42.93	117	57.07	205	100.00
6. ท่านตั้งใจจะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้ได้	8	3.90	197	96.10	205	100.00
7. ท่านแก้ไขปัญหาที่ยากได้สำเร็จเสมอ	138	67.32	67	32.68	205	100.00
8. ท่านสามารถทำงานยากที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ	39	19.02	166	80.98	205	100.00
9. ท่านพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	13	6.34	192	93.66	205	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมากกว่าร้อยละ 70.00 ต้องการทราบว่าผลการทำงานของตนเองดีหรือไม่ มีความตั้งใจจะพัฒนาตนเองเพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายให้ได้ ใช้เวลาคิดที่จะทำให้ตนเองก้าวหน้าในวิชาชีพ หรือทำงานให้ดีขึ้น หรือจะให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่สำคัญ พัฒนาการการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ชอบสถานการณ์ที่ตนเองสามารถเป็นผู้แก้ปัญหาต่างๆ ได้ สามารถทำงานยากที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ และมีความต้องการทำงานที่เป้าหมายไม่สูงนักและไม่เสี่ยงจนเกินไป กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีประมาณ กึ่งหนึ่งจะตั้งใจทำงานให้ดีกว่าเพื่อนร่วมงาน และกลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีประมาณ 1 ใน 3 แก้ไขปัญหาที่ยากได้สำเร็จเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.16 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา

ความคิดเห็น	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี								
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ระยะเวลาที่ถูกกำหนดเป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้การสอบบัญชีเป็นไปอย่างเหมาะสม	3 1.46%	27 13.18%	36 17.56%	90 43.90%	49 23.90%	205 100%	3.76	1.01	มาก
2. ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี	2 0.98%	20 9.76%	27 13.17%	100 48.77%	56 27.32%	205 100%	3.92	0.94	มาก
3. ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการบริหารที่สำคัญต่อผู้สอบบัญชี	3 1.46%	6 2.93%	27 13.17%	115 56.10%	54 26.34%	205 100%	4.03	0.80	มาก
4. เมื่อเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีขั้นตอนหนึ่งเกินกว่าเวลาที่ได้กำหนดไว้ ท่านจะพยายามลดเวลาในขั้นตอนอื่นเป็นการทดแทน	15 7.32%	51 24.88%	44 21.46%	83 40.49%	12 5.85%	205 100%	3.13	1.08	ปานกลาง

ตารางที่ 4.16 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา (ต่อ)

ความคิดเห็น	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี								
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
5. ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานให้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดมีความขัดแย้งกับการพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานให้เพียงพอ	6 2.93%	42 20.49%	41 20.00%	85 41.46%	31 15.12%	205 100%	3.45	1.07	มาก
6. แรงกดดันทางด้านเวลาในการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สอบบัญชีออกจากงาน	19 9.27%	32 15.61%	37 18.05%	58 28.29%	59 28.78%	205 100%	3.52	1.30	มาก
7. โดยทั่วไปแล้ว ท่านรู้สึกว่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมาสามารถบรรลุได้ตามกำหนดที่ได้ตั้งไว้	5 2.44%	41 20.00%	67 32.68%	87 42.44%	5 2.44%	205 100%	3.22	0.88	ปานกลาง
รวม							3.57	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “ระยะเวลาที่ถูกกำหนดเป็นสิ่งชัดเจนไม่ให้การสอบบัญชีเป็นไปอย่างเหมาะสม” ร้อยละ 1.46 (จำนวน 3 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 13.18 (จำนวน 27 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 17.56 (จำนวน 36 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 43.90 (จำนวน 90 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 23.90 (จำนวน 49 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี” ร้อยละ 0.98 (จำนวน 1 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 9.76 (จำนวน 20 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 13.17 (จำนวน 27 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 48.77 (จำนวน 100 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 27.32 (จำนวน 56 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการบริหารที่สำคัญต่อผู้สอบบัญชี” ร้อยละ 1.46 (จำนวน 3 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 2.93 (จำนวน 6 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 13.17 (จำนวน 27 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 56.10 (จำนวน 115 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 26.34 (จำนวน 54 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “เมื่อเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีขั้นตอนหนึ่งเกินกว่าเวลาที่ได้กำหนดไว้ ท่านจะพยายามลดเวลาในขั้นตอนอื่นเป็นการทดแทน” ร้อยละ 7.32 (จำนวน 15 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 24.88 (จำนวน 51 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 21.46 (จำนวน 44 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 40.49 (จำนวน 83 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 5.85 (จำนวน 12 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “ท่านคิดว่า การปฏิบัติงานให้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดมีความขัดแย้งกับการพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานให้เพียงพอ” ร้อยละ 2.93 (จำนวน 6 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 20.49 (จำนวน 42 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 20.00 (จำนวน 41 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 41.46 (จำนวน 85 คน)

และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 15.12 (จำนวน 31 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “แรงกดดันทางด้านเวลาในการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สอบบัญชีออกจากงาน” ร้อยละ 9.27 (จำนวน 19 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 15.61 (จำนวน 32 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 18.05 (จำนวน 37 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 28.29 (จำนวน 58 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 28.78 (จำนวน 59 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “โดยทั่วไปแล้ว ท่านรู้สึกว่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมาสามารถบรรลุได้ตามกำหนดที่ได้ตั้งไว้” ร้อยละ 2.44 (จำนวน 5 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 20.00 (จำนวน 41 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 32.68 (จำนวน 67 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 42.44 (จำนวน 87 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 2.44 (จำนวน 5 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57

ตารางที่ 4.17 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น

ความคิดเห็น	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี								
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดให้นั้นมีบางขั้นตอนไม่จำเป็นและไม่สำคัญต่อผลงานสอบบัญชี	11 5.37%	39 19.02%	75 36.59%	67 32.68%	13 6.34%	205 100%	3.16	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรัฐสภาไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “ท่านคิดว่าขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดให้ นั้นมีบางขั้นตอนไม่จำเป็นและไม่สำคัญต่อผลงานสอบบัญชี” ร้อยละ 5.37 (จำนวน 11 คน) รัฐสภาไม่เห็นด้วยร้อยละ 19.02 (จำนวน 39 คน) รัฐสภาไม่แน่ใจร้อยละ 36.59 (จำนวน 75 คน) รัฐสภาเห็นด้วยร้อยละ 32.68 (จำนวน 99 คน) และรัฐสภาเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 6.34 (จำนวน 13 คน) ซึ่งโดยภาพรวมแล้วผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงการรับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี

ความคิดเห็น	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี								
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ท่านคิดว่าลักษณะการทำงานของผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ลงลึกถึงรายละเอียดมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของท่าน	1 0.49%	8 3.90%	30 14.63%	115 56.10%	51 24.88%	205 100%	4.01	0.77	มาก
2. หากผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้จัดการงานสอบบัญชีสามารถตรวจพบได้ในขั้นตอนการสอบทานของสำนักงานสอบบัญชี	3 1.46%	18 8.78%	71 34.63%	94 45.86%	19 9.27%	205 100%	3.53	0.84	มาก
3. สำนักงานสอบบัญชีของท่านมีกระบวนการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพ	4 1.95%	8 3.90%	43 20.98%	120 58.54%	30 14.63%	205 100%	3.80	0.81	มาก
รวม							3.78	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นว่า “ท่านคิดว่าลักษณะการทำงานของผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ลงลึกถึงรายละเอียดมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของท่าน” ร้อยละ 0.49 (จำนวน 1 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 3.90 (จำนวน 8 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 14.63 (จำนวน 30 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 56.10 (จำนวน 115 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 24.88 (จำนวน 51 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นว่า “หากผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้จัดการงานสอบบัญชีสามารถตรวจพบได้ในขั้นตอนการสอบทานของสำนักงานสอบบัญชี” ร้อยละ 1.46 (จำนวน 3 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 8.78 (จำนวน 18 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 34.63 (จำนวน 71 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 45.86 (จำนวน 94 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 9.27 (จำนวน 19 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นว่า “สำนักงานสอบบัญชีของท่านมีกระบวนการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพ” ร้อยละ 1.95 (จำนวน 4 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 3.90 (จำนวน 8 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 20.98 (จำนวน 43 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 58.54 (จำนวน 120 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 14.63 (จำนวน 30 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชีในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78

ตารางที่ 4.19 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงการที่ผู้สอบบัญชีรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ

ความคิดเห็น	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี								
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	\bar{X} .	S.D.	ระดับ
1. ท่านรู้สึกว่าการผลตอบแทน (เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส รวมถึงสวัสดิการต่างๆ) ที่ได้รับในปัจจุบันเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ	43 20.98%	69 33.66%	52 25.36%	38 18.54%	3 1.46%	205 100%	2.46	1.06	น้อย

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นว่า “ท่านรู้สึกว่าการผลตอบแทน (เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส รวมถึงสวัสดิการต่างๆ) ที่ได้รับในปัจจุบันเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ” ร้อยละ 20.98 (จำนวน 43 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 33.66 (จำนวน 69 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 25.36 (จำนวน 52 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 18.54 (จำนวน 38 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 1.46 (จำนวน 3 คน) ซึ่งโดยภาพรวมแล้วผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.20 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่ใช้วัดถึงการศึกษาดังข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

ความคิดเห็น	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี								ระดับ
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	\bar{X} .	S.D.	
1. ท่านได้มีการปรึกษาหารือกับหัวหน้างานถึงรายการที่ควรให้ความสำคัญในการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย	2 0.97%	2 0.97%	8 3.90%	91 44.39%	102 49.77%	205 100%	4.41	0.71	มากที่สุด
2. ท่านนำกระดาษทำการในปีก่อนมาทำความเข้าใจก่อนการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย	1 0.49%	1 0.49%	4 1.95%	91 44.39%	108 52.68%	205 100%	4.48	0.62	มากที่สุด
รวม							4.45	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “ท่านได้มีการปรึกษาหารือกับหัวหน้างานถึงรายการที่ควรให้ความสำคัญในการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย” ร้อยละ 0.97 (จำนวน 2 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 0.97 (จำนวน 2 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 3.90 (จำนวน 8 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 44.39 (จำนวน 91 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 49.77 (จำนวน 102 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นที่ว่า “ท่านนำกระดาษทำการในปีก่อนมาทำความเข้าใจก่อนการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย” ร้อยละ 0.49 (จำนวน 1 คน) รู้สึกไม่เห็นด้วยร้อยละ 0.49 (จำนวน 1 คน) รู้สึกไม่แน่ใจร้อยละ 1.95 (จำนวน 4 คน) รู้สึกเห็นด้วยร้อยละ 44.39 (จำนวน 91 คน) และรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 52.68 (จำนวน 108 คน) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่มีการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้จัดการงานสอบบัญชีคิดว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงลำดับที่ 1 คือ ประสบการณ์การทำงานของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.43 ลำดับที่ 2 คือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.32 ลำดับที่ 3 คือ รู้สึกว่ามีแรงกดดันทางด้านเวลาในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.27 ลำดับที่ 4 คือ มีการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ลำดับที่ 5 คือ การรู้สึกว่ามีความซับซ้อนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมากเกินไป มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ลำดับที่ 6 รับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ลำดับที่ 7 คือ การที่ผู้สอบบัญชีมีความต้องการความสำเร็จสูง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และลำดับที่ 8 คือ การรู้สึกว่าผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.27

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงกับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ในขั้นแรกก่อน เพื่อเป็นการจับกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มปัจจัยเดียวกัน โดยตัวแปรที่อยู่ในกลุ่มปัจจัยเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก โดยความสัมพันธ์นั้นอาจจะเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางตรงกันข้ามกันก็ได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่ในคนละกลุ่มปัจจัยจะไม่มีความสัมพันธ์กันหรือมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก โดยกลุ่มปัจจัยที่ได้ถือเป็นตัวแปรใหม่ ซึ่งผู้วิจัยจะนำตัวแปรใหม่นี้ไปใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน แต่ทั้งนี้ เนื่องจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนนั้นมีข้อกำหนดว่าตัวแปรอิสระทุกตัวจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระด้วยกัน ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระเกิดมีความสัมพันธ์กันนั้นจะทำให้เกิดปัญหาที่เรียกว่า Multicollinearity ซึ่งปัญหานี้จะเกิดมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว นั่นคือ ถ้าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมาก ปัญหา Multicollinearity จะมากด้วย โดยที่ผลจากการเกิดปัญหานี้อาจทำให้ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ความถดถอยผิดพลาดไป คือ อาจทำให้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ความถดถอยมีค่าสูงมาก หรืออาจทำให้เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ความถดถอยตรงข้ามกับที่ควรจะเป็น หรืออาจทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยไม่คงที่เมื่อมีตัวแปรอิสระเพิ่มขึ้น (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544)

ดังนั้นในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันก่อนว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใดก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบขั้นตอน (Stepwise) เนื่องจากเป็นวิธีที่ทำให้ได้สมการที่ประกอบด้วยตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นสมการที่ดีที่สุดจากข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540) อีกทั้งการใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบขั้นตอนนี้ยังเป็นวิธีที่ป้องกันการเกิดปัญหา Multicollinearity ได้อีกด้วย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544)

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

	\bar{X}	S.D.	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8
Y	2.27	0.73	1.000								
X1	3.49	0.87	-0.252*	1.000							
X2	6.65	1.59	-0.200*	0.000	1.000						
X3	3.57	0.56	0.196*	-0.013	0.055	1.000					
X4	3.16	0.98	0.140*	0.014	-0.050	0.338*	1.000				
X5	3.78	0.57	-0.108	0.326*	0.067	0.264*	-0.090	1.000			
X6	2.46	1.06	-0.105	0.201*	-0.128	-0.014	-0.050	0.111	1.000		
X7	1.48	0.78	-0.084	-0.049	0.096	-0.164*	0.043	-0.058	-0.164*	1.000	
X8	4.45	0.54	-0.120	0.102	0.180*	0.203	0.034	0.304	0.000	0.055	1.000

* $p < 0.05$

โดยที่ Y	=	พฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง
X1	=	การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ
X2	=	ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี
X3	=	การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา
X4	=	การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น
X5	=	การรับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี
X6	=	การรู้สึกว่าการผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ
X7	=	ประสบการณ์การทำงานสอบบัญชี

X8 = การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงในตารางที่ 4.22 พบว่าการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ (X1) ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี (X2) การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา (X3) และการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น (X4) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม RAQ (Y) มากที่สุด คือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ (X1) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามนั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอมากจะทำให้เกิดพฤติกรรม RAQ น้อย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.252 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม RAQ (Y) รองลงมา คือ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี (X2) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามนั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีมีความต้องการความสำเร็จมากจะทำให้เกิดพฤติกรรม RAQ น้อย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.200 ตัวแปรถัดมาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม RAQ (Y) คือ การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา (X3) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันนั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลามากจะทำให้เกิดพฤติกรรม RAQ มากตามไปด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.196 และตัวแปรสุดท้ายที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม RAQ (Y) คือ การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น (X4) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันนั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีรู้สึกอย่างมากกว่าขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีมากเกินไปจนรู้สึกว่าจะไม่จำเป็นและไม่มี ความสำคัญจะทำให้เกิดพฤติกรรม RAQ มากตามไปด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงพบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันไม่มากนัก โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันมากที่สุดคือ การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา (X3) กับการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น (X4) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.338 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามกันมากที่สุดคือ ประสพการณ์การทำงานสอบบัญชี (X7) กับการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา (X3) และ ประสพการณ์การทำงานสอบบัญชี (X7) กับการรู้สึกว่าจะลดยอดแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ (X6) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.164

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีนั้น ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยเทคนิค Factor Analysis พบว่า ข้อมูลชุดนี้มีค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.679 ซึ่งถือว่าข้อมูลชุดนี้เหมาะสมที่จะนำเทคนิค Factor Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และจากการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 นั่นคือตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงสามารถใช้เทคนิค Factor Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบค่า KMO และ Bartlett Test of Sphericity ของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)	Bartlett Test of Sphericity		
	Approx. Chi-Square	df	Sig.
0.679	877.797	300	0.000

ตารางที่ 4.24 ค่า Eigenvalue ร้อยละความแปรปรวนที่อธิบายได้โดยกลุ่มปัจจัย และร้อยละความแปรปรวนสะสมของแต่ละกลุ่มปัจจัย ของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

กลุ่มปัจจัยที่	Eigenvalue	% ความแปรปรวน	% ความแปรปรวนสะสม
1	2.802	11.209	11.209
2	2.045	8.178	19.387
3	1.792	7.170	26.557
4	1.751	7.004	33.561
5	1.377	5.507	39.068
6	1.364	5.455	44.523
7	1.361	5.445	49.969
8	1.281	5.123	55.092
9	1.230	4.921	60.013

จากตารางที่ 4.24 พบว่า เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้วยวิธี Principal Component Analysis (PCA) และผลการหมุนแกนปัจจัยแบบ Orthogonal Rotation โดยวิธี Varimax แล้ว ข้อมูลชุดนี้สามารถแบ่งกลุ่มปัจจัยได้เป็น 9 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มปัจจัยจะมีค่า Eigenvalue มากกว่า 1 (ค่า Eigenvalues หมายถึง ค่าความผันแปรหรือความแปรปรวนทั้งหมดในตัวแปรเดิมที่สามารถอธิบายได้โดยปัจจัย) ซึ่งกลุ่มปัจจัยทั้ง 9 กลุ่มนี้สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลทั้งหมดได้ ร้อยละ 60.013 โดยที่กลุ่มปัจจัยที่ 1 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 11.209 กลุ่มปัจจัยที่ 2 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 8.178 กลุ่มปัจจัยที่ 3 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 7.170 กลุ่มปัจจัยที่ 4 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 7.004 กลุ่มปัจจัยที่ 5 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 5.507 กลุ่มปัจจัยที่ 6 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 5.455 กลุ่มปัจจัยที่ 7 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 5.445 กลุ่มปัจจัยที่ 8 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 5.123 และกลุ่มปัจจัยที่ 9 สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลได้ร้อยละ 4.921

จากตารางที่ 4.25 ผู้วิจัยสามารถจัดคำถามต่างๆ ออกได้เป็น 9 กลุ่มปัจจัย โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของคำถาม คือ คำถามที่มีความสัมพันธ์กันมากจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มปัจจัยเดียวกัน ส่วนคำถามที่ไม่มีความสัมพันธ์กันหรือมีความสัมพันธ์กันน้อยมากจะถูกจัดอยู่ในคนละกลุ่มปัจจัย ซึ่งกลุ่มปัจจัยทั้ง 9 กลุ่ม ประกอบด้วยข้อความคำถามดังต่อไปนี้

กลุ่มปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.8 ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานให้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดมีความขัดแย้งกับการพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานให้เพียงพอ

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.4 ระยะเวลาที่ถูกกำหนดเป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้การสอบบัญชีเป็นไปอย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.9 แรงกดดันทางด้านเวลาในการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สอบบัญชีออกจากงาน

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.5 ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.3 ท่านคิดว่าขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดให้นั้นมีบางขั้นตอนไม่จำเป็นและไม่สำคัญต่อผลงานสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.10 โดยทั่วไปแล้ว ท่านรู้สึกว่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมาสามารถบรรลุได้ตามกำหนดที่ได้ตั้งไว้

กลุ่มปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.7 ท่านแก้ไขปัญหาที่ยากได้สำเร็จเสมอ

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.8 ท่านสามารถทำงานยากที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.2 ท่านต้องการงานที่เป้าหมายไม่สูงนักและไม่เสี่ยงจนเกินไป

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.5 ท่านตั้งใจทำงานให้ดีกว่าเพื่อนร่วมงาน

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.1 ท่านชอบสถานการณ์ที่ท่านสามารถเป็นผู้แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเอง

กลุ่มปัจจัยที่ 3 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.14 ท่านรู้สึกว่ท่านได้รับการฝึกอบรมความรู้อย่างเพียงพอจากสำนักงานสอบบัญชีที่จะปฏิบัติงานสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.13 สำนักงานสอบบัญชีของท่านมีกระบวนการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพ

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.12 หากผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้จัดการงานสอบบัญชีสามารถตรวจพบได้ในขั้นตอนการสอบทานของสำนักงานสอบบัญชี

กลุ่มปัจจัยที่ 4 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.1 ท่านได้มีการปรึกษาหารือกับหัวหน้างานถึงรายการที่ควรให้ความสำคัญในการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.2 ท่านนำกระดาษทำการในปีก่อนมาทำความเข้าใจก่อนการสอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย

กลุ่มปัจจัยที่ 5 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.7 เมื่อเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีขั้นตอนหนึ่งเกินกว่าเวลาที่ได้กำหนดไว้ ท่านจะพยายามลดเวลาในขั้นตอนอื่นเป็นการทดแทน

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.6 ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการบริหารที่สำคัญต่อผู้สอบบัญชี

กลุ่มปัจจัยที่ 6 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.11 ท่านคิดว่าลักษณะการทำงานของผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ลงลึกถึงรายละเอียดมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของท่าน

กลุ่มปัจจัยที่ 7 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.9 ท่านพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.6 ท่านตั้งใจจะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้ได้

กลุ่มปัจจัยที่ 8 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อ 5 ประสพการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 ข้อ 2.15 ท่านรู้สึกว่ามีผลตอบแทน (เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส รวมถึงสวัสดิการต่างๆ) ที่ได้รับในปัจจุบันเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ

กลุ่มปัจจัยที่ 9 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.3 โดยปกติท่านต้องการทราบผลการทำงานของท่านว่าดีหรือไม่

ส่วนที่ 3 ข้อ 1.4 ท่านใช้เวลาคิดที่จะทำให้ท่านก้าวหน้าในวิชาชีพ หรือทำงานให้ดีขึ้น หรือจะให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่สำคัญ

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำค่า Factor Score ของแต่ละกลุ่มปัจจัยมาใช้เป็นค่าของตัวแปรใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ดังตารางที่ 4.26 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ระหว่างพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y) และกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัย	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	2.273	0.47		48.752	0.000*
กลุ่มปัจจัยที่ 1	0.184	0.47	0.251	3.930	0.000*
กลุ่มปัจจัยที่ 2	-0.127	0.47	-.0173	-2.711	0.007*
กลุ่มปัจจัยที่ 3	-0.201	0.47	-0.275	-4.309	0.000*
กลุ่มปัจจัยที่ 4	-0.079	0.47	-0.108	-1.696	0.091
กลุ่มปัจจัยที่ 5	0.005	0.47	0.063	0.981	0.328
กลุ่มปัจจัยที่ 6	0.002	0.47	0.023	0.362	0.718
กลุ่มปัจจัยที่ 7	-0.080	0.47	-0.109	-1.709	0.089
กลุ่มปัจจัยที่ 8	-0.029	0.47	-0.039	-0.620	0.536
กลุ่มปัจจัยที่ 9	-0.073	0.47	-0.099	-1.560	0.120

R = 0.456, R Square = 0.208, Adjusted R Square = 0.171,
Std. Error of the Estimate = 0.668, F = 5.675*

* p < 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า กลุ่มปัจจัยทั้ง 9 กลุ่ม สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงได้ร้อยละ 20.80 (R Square = 0.208) และจากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้บางตัวมีผลต่อพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยกลุ่มที่ 1 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 1 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 1 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 1 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยกลุ่มที่ 2 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 2 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.007 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 2 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยกลุ่มที่ 3 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 3 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 3 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 3 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยกลุ่มที่ 4 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 4 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.091 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยกลุ่มที่ 5 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 5 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 5 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.328 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 5 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยกลุ่มที่ 6 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 6 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.718 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยกลุ่มที่ 7 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 7 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 7 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 7 มีค่าเท่ากับ 0.089 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 7 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 8 ปัจจัยกลุ่มที่ 8 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 8 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 8 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 8 มีค่าเท่ากับ 0.536 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 8 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 9 ปัจจัยกลุ่มที่ 9 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_0 : ปัจจัยกลุ่มที่ 9 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

H_1 : ปัจจัยกลุ่มที่ 9 มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y)

จากตารางที่ 4.26 ซึ่งเป็นการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า ค่า Sig. ของปัจจัยกลุ่มที่ 9 มีค่าเท่ากับ 0.120 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยกลุ่มที่ 9 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นสามารถเขียนเป็นสมการเพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงกับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 Y &= 2.273 + 0.251 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 1}) - 0.173 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 2}) \\
 &\quad - 0.275 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 3}) - 0.108 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 4}) \\
 &\quad + 0.063 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 5}) + 0.023 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 6}) \\
 &\quad - 0.109 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 7}) - 0.039 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 8}) \\
 &\quad - 0.099 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 9})
 \end{aligned}$$

จากสมการที่ได้ข้างต้น เมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) พบว่า กลุ่มปัจจัยที่ 3 (Beta = 0.275) มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ กลุ่มปัจจัยที่ 1 (Beta = 0.251) กลุ่มปัจจัยที่ 2 (Beta = 0.173) กลุ่มปัจจัยที่ 7 (Beta = 0.109) กลุ่มปัจจัยที่ 4 (Beta = 0.108) กลุ่มปัจจัยที่ 9 (Beta = 0.099) กลุ่มปัจจัยที่ 5 (Beta = 0.063) กลุ่มปัจจัยที่ 8 (Beta = 0.039) และกลุ่มปัจจัยที่ 6 (Beta = 0.023) ตามลำดับ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบขั้นตอน (Stepwise) เพื่อหาถึงสมการที่ประกอบด้วยตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น ดังจะได้จากตารางที่ 4.27 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis-Stepwise) ระหว่างพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง (Y) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

ปัจจัย	B	Std. Error	Beta	t
Model 1				
(Constant)	2.273	0.049		46.052*
กลุ่มปัจจัยที่ 3	-0.201	0.049	-0.275	-4.071*
R = 0.275, R Square = 0.075, Adjusted R Square = 0.071, Std. Error of the Estimate = 0.707, F = 16.570*				
Model 2				
(Constant)	2.273	0.048		47.582*
กลุ่มปัจจัยที่ 3	-0.201	0.048	-0.275	-4.206*
กลุ่มปัจจัยที่ 1	0.184	0.048	0.251	3.836*
R = 0.372, R Square = 0.138, Adjusted R Square = 0.130, Std. Error of the Estimate = 0.684, F = 14.714*				
Model 3				
(Constant)	2.273	0.047		48.309*
กลุ่มปัจจัยที่ 3	-0.201	0.047	-0.275	-4.270*
กลุ่มปัจจัยที่ 1	0.184	0.047	0.251	3.894*
กลุ่มปัจจัยที่ 2	-0.127	0.047	-0.173	-2.687*
R = 0.410, R Square = 0.168, Adjusted R Square = 0.156, Std. Error of the Estimate = 0.674, F = 7.218*				

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ในการวิเคราะห์ครั้งที่ 1 กลุ่มปัจจัยที่ 3 สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงได้ร้อยละ 7.5 (R Square = 0.075) และจากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า กลุ่มปัจจัยที่ 3 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ครั้งที่ 2 กลุ่มปัจจัยที่ 3 และกลุ่มปัจจัยที่ 1 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงได้ร้อยละ 13.8 (R Square = 0.138) และจากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า กลุ่มปัจจัยที่ 3 และกลุ่มปัจจัยที่ 1 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) พบว่า กลุ่มปัจจัยที่ 3 (Beta = 0.275) มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มปัจจัยที่ 1 (Beta = 0.251)

การวิเคราะห์ครั้งที่ 3 กลุ่มปัจจัยที่ 3 กลุ่มปัจจัยที่ 1 และกลุ่มปัจจัยที่ 2 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงได้ร้อยละ 16.8 (R Square = 0.168) และจากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า กลุ่มปัจจัยที่ 3 กลุ่มปัจจัยที่ 1 และกลุ่มปัจจัยที่ 2 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) พบว่า กลุ่มปัจจัยที่ 3 (Beta = 0.275) มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มปัจจัยที่ 1 (Beta = 0.251) และกลุ่มปัจจัยที่ 2 (Beta = 0.173) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ทั้ง 3 ครั้งทำให้ทราบว่า กลุ่มปัจจัยที่ 3 กลุ่มปัจจัยที่ 1 และกลุ่มปัจจัยที่ 2 เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือเป็นตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงได้ดีที่สุดซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y = 2.273 - 0.275 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 3}) + 0.251 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 1}) - 0.173 (\text{กลุ่มปัจจัยที่ 2})$$

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง พบว่า ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าว ได้แก่

ปัจจัยทางด้านสำนักงานสอบบัญชี (กลุ่มปัจจัยที่ 3)

1. การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ (ตัวแปรที่ 1 คำถามส่วนที่ 3 ข้อ 2.14)
2. การรับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี (ตัวแปรที่ 5 คำถามส่วนที่ 3 ข้อ 2.12 และ 2.13)

ปัจจัยทางด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (กลุ่มปัจจัยที่ 1)

1. การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา (ตัวแปรที่ 3 คำถามส่วนที่ 3 ข้อ 2.4 2.5 2.8 2.9 และ 2.10)
2. การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น (ตัวแปรที่ 4 คำถามส่วนที่ 3 ข้อ 2.3)

ปัจจัยทางด้านลักษณะเฉพาะตัวของผู้สอบบัญชี (กลุ่มปัจจัยที่ 2)

1. ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี (ตัวแปรที่ 2 คำถามส่วนที่ 2 ข้อ 1.2 1.5 1.7 และ 1.8)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง : มุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี” เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกลุ่มประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditor) และผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager) ของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 19 แห่ง โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำนวน 313 คน และขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้จัดการงานสอบบัญชีจำนวน 209 คน ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทางจดหมายของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีเป็นจำนวน 205 ฉบับและ 82 ฉบับ ตามลำดับ ซึ่งในการสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการแบ่งออกเป็น 3 ข้อ เพื่ออภิปรายถึงผลที่ได้จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาถึงลักษณะของพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพของงานสอบบัญชีลดลงภายใต้สภาพแวดล้อมของการสอบบัญชีในประเทศไทยว่ามีแบบใดบ้าง แตกต่างจากที่พบในงานวิจัยในอดีตหรือไม่

จากผลงานวิจัยที่ได้ศึกษามาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าลักษณะของพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่พบจากการวิจัยมีหลายลักษณะ โดยบางลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเหมือนกับพฤติกรรมที่พบได้จากงานวิจัยในต่างประเทศ ดังเช่น ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 คือ การละเว้นการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การสอบถามเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม การยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือ

หรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี และการรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง นอกจากนี้ยังมีบางลักษณะของพฤติกรรม RAQ ที่ผู้วิจัยได้จากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น คือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีพบว่า ลักษณะพฤติกรรม RAQ ที่เกิดมากที่สุด คือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง รองลงมาคือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ ถัดมาคือ การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การตรวจสอบไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี และการไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย ตามลำดับ

สาเหตุที่ทำให้การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริงเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดสำหรับกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชี อาจเนื่องจากการทำงานด้านสอบบัญชีนั้นจะต้องมีการวางแผนระยะเวลาและงบประมาณสำหรับการทำงานให้ลูกค้าแต่ละรายอย่างชัดเจนเพื่อเป็นประโยชน์ในการควบคุมต้นทุนในการทำงานของสำนักงานสอบบัญชี นอกจากนี้บางสำนักงานสอบบัญชียังนำผลการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีที่เกิดขึ้นจริงและงบประมาณที่ได้ตั้งเอาไว้มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีในสำนักงานอีกด้วย ทำให้ผู้สอบบัญชีอาจไม่กล้ารายงานถึงจำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีที่ใช้ในการปฏิบัติงานจริงที่เกินกว่างบประมาณเนื่องจากเกรงว่าจะกระทบถึงผลการประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง อีกทั้งในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการอาชีพด้านงานสอบบัญชีค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับในอดีต ทำให้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีค่อนข้างถูกจำกัด และสิ่งนี้เองที่ส่งผลให้สำนักงานบัญชีมักจะลดงบประมาณทางด้านระยะเวลาในการทำงานลงเพื่อให้สอดคล้องกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี โดยในบางครั้ง งบประมาณที่ได้ถูกกำหนดขึ้นนั้นอาจไม่สามารถปฏิบัติได้ในความเป็นจริง จนทำให้ผู้สอบบัญชีต้องมีพฤติกรรม RAQ ลักษณะนี้ขึ้นมา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีพบว่า ลักษณะพฤติกรรม RAQ ผู้จัดการงานสอบบัญชียุติประเมินว่าเกิดมากที่สุด คือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้

ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง รองลงมาคือ การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม ถัดมาคือ การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย และการยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี ตามลำดับ

จากผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีมีความเห็นเช่นเดียวกันกับกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีว่าพฤติกรรม RAQ ที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้จัดการงานสอบบัญชีนั่นเป็นผู้ที่รับรู้ถึงการเกิดพฤติกรรม RAQ ลักษณะนี้เป็นคนแรก เนื่องจากผู้จัดการงานสอบบัญชีเป็นผู้ทราบผลการปฏิบัติงานและรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ Otley และ Pierce (1996) ยังพบว่าพฤติกรรม RAQ นี้มักจะเกิดขึ้นเมื่อผู้จัดการงานสอบบัญชียอมให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทำได้

นอกจากนี้ จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ระหว่างการประเมินตนเองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีโดยผู้จัดการงานสอบบัญชี ผู้วิจัยพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig.) ในเรื่องของ การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม (Sig. เท่ากับ 0.000) การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน (Sig. เท่ากับ 0.016) การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย (Sig. เท่ากับ 0.000) และการยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี (Sig. เท่ากับ 0.004) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ระหว่างการประเมินตนเองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีโดยผู้จัดการงานสอบบัญชี ในเรื่องของ การตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย และการยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และเมื่อทำการทดสอบในภาพรวมของทุกพฤติกรรมแล้วพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติของพฤติกรรม RAQ (Sig. เท่ากับ 0.001) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้คือ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม RAQ ในภาพรวมระหว่างการประเมินตนเองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับการประเมินพฤติกรรมของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีโดยผู้จัดการ

งานสอบบัญชีที่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งทั้งนี้สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอาจตอบคำถามในแบบสอบถามว่าได้ปฏิบัติพฤติกรรม RAQ น้อยกว่าความเป็นจริง เนื่องจากเป็นการประเมินตนเอง ในขณะที่กลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีนั้นเป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้อื่น จึงกล้าที่จะตอบว่ามีพฤติกรรม RAQ เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 พบว่า ลักษณะพฤติกรรม RAQ ที่เกิดมากที่สุด คือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง รองลงมาคือ คือ การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม ถัดมา การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้ เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ การตรวจสอบไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี และการไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ พบว่า ลักษณะพฤติกรรม RAQ ที่เกิดมากที่สุด คือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ รองลงมาคือ การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ ถัดมา การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง การไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม การตรวจสอบไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม การสอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน การยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี และการไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย ตามลำดับ

ผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า ลักษณะพฤติกรรม RAQ ของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 ที่เกิดมากที่สุด เป็นลักษณะเดียวกันกับของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทั้งหมด นั่นคือ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าที่ได้ใช้ไปจริง ในขณะที่ลักษณะพฤติกรรม RAQ ของกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ที่เกิดมากที่สุด คือ การเพิ่มขนาดของระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายงานนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ ส่วนการรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าที่ได้ใช้ไปจริงนั้น เกิดขึ้นมากเป็นลำดับที่ 3 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 นั้นมีแผนงานสอบบัญชีที่ค่อนข้างชัดเจนและรัดกุม จึงอาจทำให้ลดการเกิดพฤติกรรม การเพิ่มขนาดของระดับความ

ผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ได้ และยังเป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพิจารณาพฤติกรรม RAQ ของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทั้งหมด ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่น จะพบว่าพฤติกรรม RAQ ที่เกิดขึ้นที่น้อยที่สุดคือ การไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย

นอกจากนี้ จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ผู้วิจัยพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig.) ในเรื่องของ การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ (Sig. เท่ากับ 0.015) และการรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง (Sig. เท่ากับ 0.004) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ในเรื่องของ การละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ การรายงานจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่าระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และเมื่อทำการทดสอบในภาพรวมของทุกพฤติกรรมแล้วพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติของพฤติกรรม RAQ (Sig. เท่ากับ 0.965) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้คือ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม RAQ ในภาพรวมระหว่างผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 กับผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

จากผลงานวิจัยที่ได้ศึกษามาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่พบจากการวิจัยมีหลายปัจจัย โดยบางปัจจัยนั้นเหมือนกับปัจจัยที่พบได้จากงานวิจัยในต่างประเทศ ดังเช่นข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 คือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี การรับรู้แรงกดดันทางเวลา การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น และการรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี นอกจากนี้ยังมีบางปัจจัยที่ผู้วิจัยได้จากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น คือ การรู้ดีที่ว่า

ผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ ประสิทธิภาพในการทำงานสอบบัญชี และการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกินครึ่ง คือ ร้อยละ 56.58 เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าได้รับการฝึกอบรมความรู้เพียงพอจากสำนักงานสอบบัญชีที่จะปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ตาม ส่วนที่เหลือคือ ร้อยละ 43.42 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจ นั้นแสดงว่า ยังคงมีผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ยังต้องการการฝึกอบรมจากสำนักงานสอบบัญชีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความคิดเห็นที่ว่าระยะเวลาที่ถูกกำหนดเป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้การสอบบัญชีเป็นไปอย่างเหมาะสม (ร้อยละ 67.80) ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี (ร้อยละ 76.09) ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการบริหารที่สำคัญต่อผู้สอบบัญชี (82.44) และการปฏิบัติงานให้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดมีความขัดแย้งกับการพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานให้เพียงพอ (ร้อยละ 56.58) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาค่อนข้างมาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเห็นด้วย และไม่แน่ใจ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 39.02 และร้อยละ 32.68 ตามลำดับ และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 24.39

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการรับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ลักษณะการทำงานของผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ลงลึกถึงรายละเอียดมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 80.98) ผู้จัดการงานสอบบัญชีสามารถตรวจพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ในขั้นตอนการสอบทานงาน (ร้อยละ 55.13) และสำนักงานสอบบัญชีของตนมีกระบวนการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพ (ร้อยละ 73.17) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ต่างก็รับรู้ถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชีในระดับมาก

จากผลการวิเคราะห์ห้ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการรู้สึกรู้ว่าผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกินกว่าครึ่งไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 54.64 และไม่แน่ใจร้อยละ 25.36 นั้นแสดงว่าผลตอบแทนที่ได้รับสำหรับงานทางด้านสอบบัญชีเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ต้องทำสำหรับผู้ช่วยผู้สอบบัญชียังไม่ค่อยน่าพอใจนัก

จากผลการวิเคราะห์ห้ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่คือ มากกว่าร้อยละ 90.00 เห็นด้วยกับการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่จะศึกษาถึงกับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) และจากแบบสอบถามของกลุ่มผู้จัดการงานสอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้นมี 8 ปัจจัย คือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี การรู้สึกรู้ว่าผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ ประสบการณ์การทำงานสอบบัญชี และการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน แต่จากการทดสอบสมมติฐานข้างต้นพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีทั้งหมด 5 ปัจจัยด้วยกัน คือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา การเห็นว่าในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น และ การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี

ความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกอบรมอย่างเพียงพอกับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้น พิจารณาจากค่า Sig. ของกลุ่มปัจจัยที่ 3 ที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า การฝึกอบรมอย่างเพียงพอมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพ

งานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอในระดับมาก การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะน้อย แต่หากผู้สอบบัญชีได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอในระดับน้อย การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะมาก ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Reckers, Wheeler และ Wing (1997)

ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชีกับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้น พิจารณาจากค่า Sig. ของกลุ่มปัจจัยที่ 2 ที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ 0.008 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกัน นั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีมีความต้องการความสำเร็จในระดับมาก การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะน้อย แต่หากผู้สอบบัญชีมีความต้องการความสำเร็จในระดับน้อย การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะมาก ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Herrell และ Stahl (1984)

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลากับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้น พิจารณาจากค่า Sig. ของกลุ่มปัจจัยที่ 1 ที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลามีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาในระดับมาก การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะมากตามไปด้วย แต่หากผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลาในระดับน้อย การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะน้อยตาม ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Azad (1994), Raghunathan (1991), Lee (2002), Coram, Ng และ Woodliff (2002), Alderman และ Deitrick (1982), Otley และ Pierce (1996), Mcdaniel (1990) และ Kelley, Marghiem และ Pattison (1997)

ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นว่าการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไป และบางขั้นตอนไม่จำเป็นกับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้น พิจารณาจากค่า Sig. ของกลุ่มปัจจัยที่ 1 ที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่าการเห็นว่าการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็นมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีเห็นว่าการปฏิบัติงานมีขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในระดับมาก การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะมากตามไปด้วย แต่หากผู้สอบบัญชีเห็นว่าการปฏิบัติงานมีขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในระดับน้อย การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะน้อยตาม ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Raghunathan (1991), Kaplan (1995) และ Azad (1994)

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีกับการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้น พิจารณาจากค่า Sig. ของกลุ่มปัจจัยที่ 3 ที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่าการรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือ เมื่อผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีในระดับมาก การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะน้อย แต่หากผู้สอบบัญชีรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชีในระดับน้อย การเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงจะมาก ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Azad (1994), Malone and Roberts (1996), Otley and Pierce (1996b), Coram, Ng and Woodliff (2002)

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (R Square) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.168 นั่นคือ ตัวแปรทั้ง 5 ตัว คือ การฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ความต้องการความสำเร็จของผู้สอบบัญชี การรับรู้ถึงแรงกดดันทางเวลา การเห็นว่าการปฏิบัติงานสอบบัญชีมีขั้นตอนมากเกินไปและบางขั้นตอนไม่จำเป็น และ การรับรู้ถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงได้ร้อยละ 16.8 ซึ่งถือว่าค่อนข้างน้อย นั่นหมายถึง ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกที่สามารถอธิบาย

ถึงความแปรปรวนของพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงได้ อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับกับงานวิจัยในอดีตของ Malone and Roberts (1996) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (R Square) เท่ากับ 0.17

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวที่ได้จากผลงานวิจัย ทำให้เกิดข้อเสนอแนะแก่สำนักงานสอบบัญชี เพื่อให้สำนักงานสอบบัญชีสามารถปรับปรุงคุณภาพงานสอบบัญชีโดยการพยายามลดการเกิดพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานสอบบัญชีควรเพิ่มการฝึกอบรมทางด้านงานสอบบัญชีให้เพียงพอที่จะปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นการอบรมทางด้านมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี ข้อกฎหมายต่างๆ และความรู้ทางภาษีที่เกี่ยวข้อง และอาจรวมไปถึงจริยธรรมที่ผู้สอบบัญชีควรมี
2. สำนักงานสอบบัญชีอาจคัดเลือกพนักงานที่มีลักษณะเป็นผู้มีความต้องการความสำเร็จสูงเข้ามาทำงาน หรือพยายามสร้างหรือกระตุ้นให้พนักงานมีลักษณะเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น อาจโดยการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรหรือการฝึกอบรมเป็นระยะ
3. สำนักงานสอบบัญชีควรพยายามลดแรงกดดันทางด้านเวลาลง โดยอาจพิจารณาถึงงบประมาณทางด้านระยะเวลาในการทำงานให้สามารถปฏิบัติได้จริงซึ่งไม่สร้างแรงกดดันให้กับผู้สอบบัญชีมากเกินไป
4. สำนักงานสอบบัญชีควรวางแผนงานสอบบัญชีให้สามารถยืดหยุ่นและปรับใช้ได้กับสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากประเภทหรือขนาดของลูกค้าที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการปรับให้ขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีเกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยที่ไม่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง และไม่ทำให้เกิดการทำงานมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น
5. สำนักงานสอบบัญชีควรทำให้ผู้สอบบัญชีตระหนักถึงความมีประสิทธิผลของการสอบทานงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงให้กระบวนการสอบทานงานสอบบัญชีของทั้งสำนักงานสอบบัญชี และตัวผู้จัดการงานสอบบัญชีเองมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานไม่กล้าที่จะกระทำพฤติกรรม RAQ.

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลงนั้น มีดังนี้

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง เช่น วัฒนธรรมองค์กร กฎระเบียบและบทลงโทษในการปฏิบัติงาน แรงจูงใจด้านอื่นๆ ในการปฏิบัติงาน ความผูกพันกับองค์กร เป็นต้น นอกจากนี้ ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ในช่วงใกล้ถึงกำหนดส่งงบการเงินประจำปีนั้น ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ทำงานหนักคือ ทำงานระหว่าง 9 - 12 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

2. ในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มประชากรคือ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 19 แห่ง ซึ่งมีทั้งสำนักงานสอบบัญชีที่อยู่ในกลุ่ม Big 4 และไม่ได้อยู่ในกลุ่ม Big 4 ซึ่งอาจทำให้มีลักษณะต่างๆ ที่แตกต่างกัน เนื่องจากสำนักงานสอบบัญชีที่อยู่ในกลุ่ม Big 4 จะมีสภาพแวดล้อมและลักษณะการทำงานที่เป็นสากลค่อนข้างมาก ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาเฉพาะกลุ่มสำนักงานใดสำนักงานหนึ่ง เพื่อหาปัจจัยสำหรับแต่ละกลุ่มสำนักงานโดยเฉพาะ หรืออาจศึกษาจากประชากรที่มีระดับของตำแหน่งการทำงานที่ต่างกันออกไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

กาญจนา จันทร์ไทย. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำและปัจจัยคัดสรรด้าน
สถานการณ์กับความพึงพอใจในงานของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สมชาย สุภัทรกุล. คุณภาพของงานสอบบัญชีกับขนาดของสำนักงานสอบบัญชี. วารสาร
บริหารธุรกิจ 83 (กรกฎาคม-กันยายน 2542) : 21-31.

สำนักกำกับบัญชีตลาดทุน. รายชื่อผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการ
กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ [Online]. (n.d.). แหล่งที่มา :
<http://www.sec.or.th/oca/approve/audittsh.shtml> [11 กุมภาพันธ์ 2546]

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และ
พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง, 2540.

ภาษาอังกฤษ

Alderman, C.W., and Detrick, J.W. Auditors' perceptions of time budget pressures and
premature sign-offs: A replication and extension. Auditing: A Journal of
Practice&Theory 1 (1982) : 54-68.

Azad, A.N. Time budget pressure and filtering of time practices in internal auditing: A
survey. Managerial Auditing Journal 9 (1994) : 17-25.

Coram, P., Ng, J., and Woodliff, D. The effects of time budget pressure and risk of error
on auditor performance. The 2002 International Symposium on Audit Research,
July 1-2, 2002.

รายการอ้างอิง (ต่อ)

- Harrell, A.M., and Stahl, M.J. McClelland's trichotomy of needs theory and the job satisfaction and work performance of CPA firm professionals. Accounting, Organization&Society 9 (1984) : 241-252.
- Kaplan, S.E. An examination of auditors' reporting intentions upon discovery of procedures prematurely signed-off. Auditing: A Journal of Practice&Theory 14 (1995) : 90-104.
- Kelly, T.P., Margheim, L., and Pattison, D. A survey of the effects of time pressures on auditors [Online]. (n.d.). Available from : <http://www.sbaer.uca.edu/research/1997/WDSI/97wds081.txt> [2003, March 3]
- Lee, B. Professional socialisation, commercial pressures and junior staff's time-pressured irregular auditing-a contextual interpretaion. British Accounting Review 34 (December 2002) : 315-333.
- Malone, C.F., and Roberts, R.W. Factors associated with the incidence of reduced audit quality behaviors. Auditing: A Journal of Practice&Theory 15 (1996) : 49-65.
- McDaniel, L.S. The effects of time pressure and audit program structure on audit performance. Journal of Accounting Research 28 (1990) : 267-285.
- Otley, D.T., and Pierce, B.J. Auditor time budget pressure: Condequences and antecedents. Auditing: A Journal of Practice&Theory 9 (1996) : 31-58.
- Otley, D.T., and Pierce, B.J. The control problem in public accounting firms: an empirical study of the impact of leadership style. Accounting, Organizations&Society 20 (1995) : 405-420.

รายการอ้างอิง (ต่อ)

Otley, D.T., and Pierce, B.J. The operation of control systems in large audit firms.

Auditing: A Journal of Practice&Theory 15 (1996) : 65-84.

Raghunathan, B. Premature signing-off of audit procedures: An analysis. Accounting

Horizons 5 (1991) : 71-79.

Reckers, P.M., Wheeler, S.W., and Wing, B. A comparative examination of auditor premature sign-offs using the direct and the randomized response methods.

Auditing: A Journal of Practice&Theory 16 (1997) : 69-78.

Waggoner, J.B., and Cashell, J.D. The impact of time pressure on auditors'

performance. Ohio CPA Journal 50 (1991) : 27-32.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม – สำหรับผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (Assistant Auditor)

หัวข้อวิจัย : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง :

มุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

ส่วนที่ 1

1. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
2. อายุ
 - ต่ำกว่า 22 ปี
 - 22-26 ปี
 - 27-31 ปี
 - 32-36 ปี
 - 37-41 ปี
 - มากกว่า 41 ปี
3. การศึกษา
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
4. ตำแหน่งของท่าน คือ
 - ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditor)
 - ผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager)
5. ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี
 - ต่ำกว่า 3 ปี
 - 3-5 ปี
 - 6-8 ปี
 - มากกว่า 8 ปี (โปรดระบุ.....ปี)
6. สำนักงานสอบบัญชีของท่าน คือ
 - สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4
 - สำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ
7. จำนวนลูกค้าที่ท่านสอบบัญชีในปีที่ผ่านมาประมาณ.....บริษัท
8. ในช่วงก่อนส่งงบการเงินประจำปี ท่านทำงานโดยเฉลี่ยวันละ.....ชั่วโมง

ส่วนที่ 2

ในปีที่ผ่านมา ท่านได้ทำสิ่งต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด (1=ไม่เคย, 2=เคยครั้งหนึ่ง, 3=นานๆครั้ง, 4=บางครั้งบางครั้ง, 5=บ่อยๆ, 6=สม่ำเสมอ, 7=เป็นประจำ)

	1	2	3	4	5	6	7
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ							
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม							
3. สอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน							
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย							
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม							
6. เพิ่มขนาดของอัตราความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้							

	1	2	3	4	5	6	7
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้าที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่ สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี							
8. รายงานจำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่า ระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง							
9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....							

ส่วนที่ 3

1. ลักษณะเฉพาะตัวของผู้สอบบัญชี (เลือกตอบว่าใช่ หรือ ไม่ใช่)

	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านชอบสถานการณ์ที่ท่านสามารถเป็นผู้แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเอง		
2. ท่านต้องการทำงานที่เป้าหมายไม่สูงนักและไม่เสี่ยงจนเกินไป		
3. โดยปกติท่านต้องการทราบผลการทำงานของท่านว่าดีหรือไม่		
4. ท่านใช้เวลาคิดที่จะทำให้ท่านก้าวหน้าในวิชาชีพ หรือทำงานให้ดีขึ้น หรือจะให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่สำคัญ		
5. ท่านตั้งใจทำงานให้ดีกว่าเพื่อนร่วมงาน		
6. ท่านตั้งใจจะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้ได้		
7. ท่านแก้ไขปัญหาที่ยากได้สำเร็จเสมอ		
8. ท่านสามารถทำงานยากที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ		
9. ท่านพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ		

2. โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านต่อเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ (1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 2=ไม่เห็นด้วย, 3=ไม่แน่ใจ, 4=เห็นด้วย, 5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

	1	2	3	4	5
1. ท่านได้มีการปรึกษาหารือกับหัวหน้างานถึงรายการที่ควรให้ความสำคัญในการ สอบบัญชีสำหรับลูกค้าแต่ละราย					
2. ท่านนำกระดาษทำการในปีก่อนมาทำความเข้าใจก่อนการสอบบัญชีสำหรับ ลูกค้าแต่ละราย					

	1	2	3	4	5
3. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดให้ นั้นมีบางขั้นตอนไม่จำเป็นและไม่สำคัญต่อผลงานสอบบัญชี					
4. ระยะเวลาที่ถูกกำหนดเป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้การสอบบัญชีเป็นไปอย่างเหมาะสม					
5. ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี					
6. ระยะเวลาที่ถูกกำหนดในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการบริหารที่สำคัญต่อผู้สอบบัญชี					
7. เมื่อเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีขั้นตอนหนึ่งเกินกว่าเวลาที่ได้กำหนดไว้ ท่านจะพยายามลดเวลาในขั้นตอนอื่นเป็นการทดแทน					
8. ท่านคิดว่ากรปฏิบัติงานให้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดมีความขัดแย้งกับการพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานให้เพียงพอ					
9. แรงกดดันทางด้านเวลาในการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สอบบัญชีออกจากงาน					
10. โดยทั่วไปแล้ว ท่านรู้สึกว่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมาสามารถบรรลุได้ตามกำหนดที่ได้ตั้งไว้					
11. ท่านคิดว่าลักษณะการทำงานของผู้จัดการงานสอบบัญชีที่ลงลึกถึงรายละเอียดมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของท่าน					
12. หากผู้สอบบัญชีมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้จัดการงานสอบบัญชีสามารถตรวจพบได้ในขั้นตอนการสอบทานของสำนักงานสอบบัญชี					
13. สำนักงานสอบบัญชีของท่านมีกระบวนการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพ					
14. ท่านรู้สึกว่าคุณได้รับการฝึกอบรมความรู้เพียงพอจากสำนักงานสอบบัญชีที่จะปฏิบัติงานสอบบัญชี					
15. ท่านรู้สึกว่าคุณผลตอบแทน (เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส รวมถึงสวัสดิการต่างๆ) ที่ได้รับในปัจจุบันเหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องทำ					

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

1. ท่านคิดว่าสำนักงานสอบบัญชีควรปรับปรุงในเรื่องใดเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าผู้สอบบัญชีควรปรับปรุงในเรื่องใดเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

.....

.....

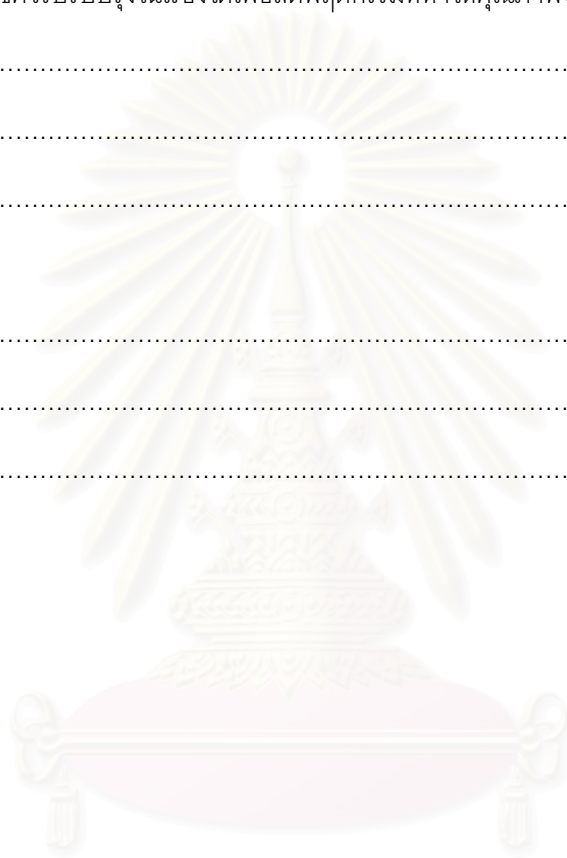
.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม – สำหรับผู้จัดการงานสอบบัญชี (Audit Manager)

**หัวข้อวิจัย : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง :
มุมมองของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีและผู้จัดการงานสอบบัญชี**

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

ส่วนที่ 1

1. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
2. อายุ
 - ต่ำกว่า 22 ปี
 - 22-26 ปี
 - 27-31 ปี
 - 32-36 ปี
 - 37-41 ปี
 - มากกว่า 41 ปี
3. การศึกษา
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
4. ตำแหน่งของท่าน คือ
 - ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (assistant auditor)
 - ผู้จัดการงานสอบบัญชี (audit manager)
5. ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี
 - ต่ำกว่า 3 ปี
 - 3-5 ปี
 - 6-8 ปี
 - มากกว่า 8 ปี (โปรดระบุ.....ปี)
6. สำนักงานสอบบัญชีของท่าน คือ
 - สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4
 - สำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ
7. จำนวนลูกค้าที่ท่านสอบบัญชีในปีที่ผ่านมาประมาณ.....บริษัท
8. ในช่วงก่อนส่งงบการเงินประจำปี ท่านทำงานโดยเฉลี่ยวันละ.....ชั่วโมง

ส่วนที่ 2

ในปีที่ผ่านมา ท่านคิดว่าผู้ช่วยผู้สอบบัญชีโดยส่วนใหญ่ในสายงานของท่านได้ทำสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

(1=ไม่เคย, 2=เคยครั้งหนึ่ง, 3=นานๆครั้ง, 4=บางครั้งบางคราว, 5=บ่อยๆ, 6=สม่ำเสมอ, 7=เป็นประจำ)

	1	2	3	4	5	6	7
1. ละเว้นวิธีการตรวจสอบตามแผนการสอบบัญชีบางรายการ							
2. ตรวจสอบรายการไม่ครบตามตัวอย่างที่สุ่ม							
3. สอบทานเอกสารของลูกค้าเพียงผิวเผิน							
4. ไม่ติดตามตรวจสอบรายการที่น่าสงสัย							
5. ไม่ศึกษาถึงรายการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางเทคนิคเพิ่มเติม							
6. เพิ่มขนาดของอัตราความผิดพลาดที่ยอมรับได้เพื่อให้รายการนั้นผ่านตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้							

	1	2	3	4	5	6	7
7. ยอมรับคำตอบของลูกค้ำที่มีเหตุผลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไม่ สมเหตุสมผลต่อคำถามของผู้สอบบัญชี							
8. รายงานจำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการสอบบัญชีน้อยกว่า ระยะเวลาที่ได้ใช้ไปจริง							
9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....							

ส่วนที่ 3

โปรดเรียงลำดับปัจจัยที่ท่านคิดว่ามีผลต่อการที่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสายงานของท่านได้ทำสิ่งต่างๆ ในคำถาม
ส่วนที่ 2 โดยการใส่หมายเลขตั้งแต่ 1 – 8 ลงในช่องว่างหน้าข้อความนั้นๆ จากมากไปน้อย (หมายเลข 1 = สำคัญ
มากที่สุด)

- ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีขาดการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ
- ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีความต้องการความสำเร็จสูง
- ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกว่ามีความกดดันทางด้านเวลาในการปฏิบัติงาน
- ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกว่าขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมากเกินไปจนรู้สึกว่าบางขั้นตอน
ไม่จำเป็นและไม่มีความสำคัญ
- ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีตระหนักถึงความมีประสิทธิภาพของการสอบทานงานสอบบัญชี
- ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรู้สึกว่าผลตอบแทน (เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส และสวัสดิการ) ที่ได้รับเหมาะสม
กับปริมาณงานที่ต้องทำ
- ประสบการณ์การทำงานของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี
- ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีได้มีการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้ำแต่ละรายก่อนการปฏิบัติงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

1. ท่านคิดว่าสำนักงานสอบบัญชีควรปรับปรุงในเรื่องใดเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าผู้สอบบัญชีควรปรับปรุงในเรื่องใดเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนลินรัตน์ เต๋นดอนทราย เกิดเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2523 ที่กรุงเทพฯ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากโรงเรียนราชินี หลังจากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อที่ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บัณฑิต ในปี 2543 และศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2544 ปัจจุบันทำงานทางด้านสอบบัญชีที่บริษัท ดีลอยท์ ทัช โธมัส ไซยศ จำกัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย